

BOSNA I HERCEGOVINA

**DRUGO KVARTALNO ISTRAŽIVANJE PERCEPCIJE
GRAĐANA O KORUPCIJI**

**IZVJEŠTAJ TRANSPARENCY INTERNATIONAL
BOSNA I HERCEGOVINA 2009**

**NORWEGIAN MINISTRY
OF FOREIGN AFFAIRS**

Izvršni sažetak

Kvartalno istraživanje percepcije građana o korupciji u Bosni i Hercegovini koje Transparency International BiH (TI BiH) provodi u tromjesečnim intervalima na cjelokupnom teritoriju BiH istražuje stavove javnosti o korupciji i iskustva građana sa davanjem i primanjem mita. Kvartalno istraživanje vrši procjenu u kojoj mjeri se opaža korupcija u ključnim institucijama, u koliko su korumpirane javne službe kao i stav građana na mjere vlasti i napore u borbi protiv korupcije. Kvartalno istraživanje je osmišljeno tako da upotpuni slike koje daju ekspertske studije Monitoringa implementacije i zagovaranje antikorupcijskih standarda u javnom sektoru, te globalnih instrumenata za mjerenje korupcije kao što su Indeks percepcije korupcije i Globalni barometar korupcije. Za potrebe Kvartalnog istraživanja u svakom tromjesečju se uključuju nova pitanja adekvatna aktualnom trenutku i problemima u društvu. Istraživanje također ima cilj pružiti informacije o trendovima u percepciji korupcije i to u kvartalnim intervalima.

Od prvog kvartalnog istraživanja percepcije građana o korupciji Transparency International BiH protekla su tri mjeseca i ovo je prva prilika za uspostavljanjem trenda u stavovima građana o korupciji i početak mjerenja promjena u odnosu na prvo tromjesečje 2009. godine. Prvo istraživanje obavljeno u martu 2009. godine pokazalo je kako građani percipiraju visok stupanj korupcije u svim sferama javnog djelovanja. Drugo kvartalno istraživanje percepcije građana u BiH sprovedeno je od 6. do 22. jula 2009. godine na teritoriju cijele zemlje. Podaci su prikupljeni metodom face-to-face interviewa koji su vršeni u domaćinstvima ispitanika. Glavni nalazi su sljedeći:

Najveći dio ispitanika (45%), kao i u prethodnom valu, smatra da je najozbiljniji problem sa kojim se bh. društvo danas suočava *nezaposlenost*. Sada se, međutim, na drugom mjestu nalaze *siromaštvo, nizak standard i politička nestabilnost*, koje su probleme *korupcije i kriminala* potisnule na četvrto i peto mjesto.

Struktura rezultata vezanih za prisutstvo korupcije u pojedinim oblastima društvenog života nije se promijenila u odnosu na prvi val istraživanja. Ispitanici i dalje smatraju da je *korupcija*

najprisutnija u procesu privatizacije i u političkim strankama, dok SIPA-u procjenjuju kao instituciju u kojoj je korupcija najmanje prisutna.

Kao i u prethodnom valu ispitanici smatraju da je *u poslovima javnih nabavki korupcija raširena u svim oblastima u principu podjednako*, s tim što je procjena njenog prisustva u svakoj od oblasti povećana.

Dok je u prvom valu najveći broj ispitanika (trećina njih) navela da je njihova procjena o raširenosti korupcije u BiH zasnovana prvenstveno na informacijama koje pružaju novine i drugi mediji, sada najveći broj ispitanika (nešto više od trećine) ističe da ovu *procjenu zasnivaju na razgovorima sa rođacima i poznanicima.*

Kao i u prethodnom valu, ispitanici i sada *najčešće navode da su im ljekari ili medicinsko osoblje tražili mito* (novac, poklon ili uslugu) za rješavanje nekog problema (s tim da se broj ovih ispitanika nešto povećao – sa 9% na 13%). Na drugom mjestu su i dalje policajci. U ove svrhe ispitanici su prosječno dali 247 KM ljekaru ili medicinskom osoblju, te 27 KM policajcu. *Prosječan iznos mita datog od strane ispitanika najveći je u slučajevima plaćanja univerzitetskih profesora* (437 KM).

Iako ispitanici i dalje procjenjuju da *sadašnja vlast ne ulaže mnogo napora da iskorijeni korupciju među privrednicima*, te nižim i višim činovnicima, u ovom valu procjenjuju da je taj napor nešto porastao. Ispitanici hrvatske nacionalnosti i sada smatraju da sadašnja vlast ulaže više napora nego što to smatraju ispitanici drugih nacionalnosti.

Kada se radi o efikasnosti pojedinih institucija u BiH u borbi protiv mita i korupcije tokom posljednje godine, ispitanici još uvijek procjenjuju da su *mediji najefikasnija, a Parlament i izvršna vlast najmanje efikasne institucije.*

Više od polovine ispitanika (60%) smatra da je *korupcija u načinu na koji općinske, kantonalne i entitetske vlasti u BiH dijele donacije nevladinim organizacijama i udruženjima građana mnogo/veoma mnogo prisutna*, dok dodatna petina (22%) ocjenjuje da je ona osrednje

prisutna. U odnosu na ispitanike ostalih nacionalnosti Bošnjaci prisustvo korupcije u ovoj oblasti ocjenjuju većim.

Nešto manje od dvije trećine ispitanika (61%) čulo je za **Zakon o sukobu interesa** (nešto češće su to Bošnjaci nego ispitanici srpske i hrvatske nacionalnosti) i **većina njih ocjenjuje da je on u principu neefikasan**. Trećina (31%) smatra da on uopće nije efikasan, a dodatna polovina (53%) da je malo efikasan.

Manje ispitanika (50%) čulo je za **Zakon o slobodnom pristupu informacijama** (opet su to češće Bošnjaci). Većina njih (90%) nije se nikada pozvalo na ovaj zakon i tražilo neke informacije od vlasti. Najveći dio onih koji to jesu učinili (9%) dobili su odgovor (68%).

U svim navedenim slučajevima (nezavisno od vrste poslodavca) ispitanici smatraju da je korupcija pri zapošljavanju jako prisutna.

Više od polovine ispitanika (57%) lično poznaje osobu (prijatelja ili rođaka) **za koju je sigurna da je dobila posao „preko veze ili štele“** u nekim od opštinskih, kantonalnih, entitetskih ili državnih ustanova, organizacija ili javnih preduzeća.

Za svaku od Agencija za državnu službu (BiH, FBiH, RS) **ispitanici smatraju da je korupcija pri zapošljavanju na konkursima koje one objavljuju jako prisutna**. Pri tome ispitanici hrvatske nacionalnosti najrjeđe, a bošnjačke najčešće smatraju da je ova vrsta korupcije prisutna.

Samo četvrtina ispitanika (23%) vjeruje (u potpunosti ili donekle) **da vlasti u BiH žele da se iskreno, pošteno i odlučno uhvate u koštac sa borbom protiv korupcije u BiH**. Ispitanici hrvatske nacionalnost po ovom pitanju imaju više povjerenja u BiH vlasti nego pripadnici ostala dva konstitutivna naroda.

Ispitanici u principu procjenjuju da su **o načinu finansiranja političkih stranaka slabo informisani** (44% ističe da je veoma malo, a 28% da je malo informisano o ovoj temi).

Većina ispitanika (78%) jako podržava donošenje Zakona o oduzimanju nelegalno stečene imovine, dok ga narednih 17% donekle podržava. Broj onih koji se protive donošenju ovog Zakona je zanemariv, ali se ispitanici hrvatske nacionalnosti nešto češće suzdržavaju od davanja ovog odgovora.

Polovina ispitanika ocjenjuje da će globalna finansijska kriza povećati prisustvo korupcije u BiH, dok trećina misli da njegov uticaja neće biti.

Dvije trećine ispitanika (65%) vjeruju u rad SIPA-e, pri čemu je više onih koji joj donekle nego potpuno vjeruju (53% naprema 12%).

Većina ispitanika (84%) podržava reviziju privatizacije u BiH. Ova podrška je najveća kod ispitanika bošnjačke nacionalnosti.

Polovina ispitanika je čula za Transparency International. Nešto češće su to ispitanici bošnjačke i srpske nacionalnosti.

Nakon što su upoznati sa ulogom Transparency International-a većina ispitanika (82%) podržava njen rad. Bošnjaci izražavaju veći stepen podrške radu TI od ispitanika drugih nacionalnosti.

Trećina ispitanika nije mogla da procjeni u kojoj mjeri je TI efikasan u borbi protiv korupcije u BiH, a samo je mali broj njih (13%) smatrao antikorupcijsku borbu TI efikasnom.

Executive summary

Quarterly corruption perceptions research, undertaken by Transparency International Bosnia and Herzegovina (TI BiH) in three-month intervals on the territory of entire Bosnia and Herzegovina, looks into citizens' attitudes on corruption and their experiences with bribery. The quarterly research estimates to what extent the corruption is perceived in key institutions, to what extent the corruption is present in civil services, as well as the citizens' attitudes on government

measures and efforts in fighting against corruption. This quarterly research was designed in order to complete the insight gained from the expert study *Monitoring the implementation and advocacy of anticorruption standards* in public sector, and global instruments for measuring corruption, such as Corruption Perceptions Index and Global Corruption Barometer. For the purposes of the Quarterly research, every trimester new questions are being included that are adequate to the current social problems at the moment of research. The research also aims at offering information on the trends in perceptions of corruption in quarterly intervals.

Three months have passed from the TI BiH's first quarterly corruption perceptions research, and this is the opportunity for establishing a trend in citizens' attitudes on corruption and to start measuring changes in comparison to the first trimester of 2009. The first research, undertaken in March 2009 showed that citizens perceive high levels of corruption in all public spheres. The second corruption perceptions survey was carried out from July 6 to July 22 2009 across the whole country. The data were gathered through face-to-face interviews carried out in citizens' homes.

The main findings are as follows:

The majority of examinees (45%), as in the first survey, think that the greatest problem that BiH faces today is *unemployment*. On the second place, however, there are *poverty, low standard and political instability*, that pushed the problems of **corruption and criminal** to the fourth and fifth position

The structure of results related to the presence of corruption in particular areas of social life has not changed in comparison to the first interval. The examinees still think that **the corruption is most present in the privatization process and in political parties**, whereas *SIPA is perceived to be least corrupt amongst institutions*.

As in the first interval, citizens think that *the corruption in public procurement is prevalent in all areas equally*, but the estimation of its prevalence is increased in all the areas.

While in the first interval the greatest number of citizens (a third of them) stated that their estimation of the presence of corruption is mostly based on the information given by newspapers and other media, in this interval the majority of citizens emphasised that *their estimation is based on conversations with relatives and acquaintances*.

Just like in the first interval, the citizens again most often point out that doctors and other medical staff requested bribe (money, gift, or a favour) in return for solving a problem (but the number of these citizens raised from 9% to 13%). The second place was again taken by police officers. For these purposes, citizens in average gave 247 KM to a doctor or other member of medical staff, and 27 KM to a police officer. ***The average sum given for the bribe by the citizens included in the survey is the greatest in cases of bribing university professors (437 KM).***

Although citizens still estimate that the current government does not make enough effort in extinguishing corruption amongst tradesmen, as well as amongst lower and higher civil servants, in this interval the estimation is that those efforts were slightly raised. The examinees of Croatian nationality still think that the authorities invest more effort than estimated by examinees of other nationalities.

When talking about the efficiency of particular institutions in BiH in fighting corruption, the citizens still perceive the ***media as most effective, and the Parliament and executive authorities as least efficient institutions.***

More than half of citizens questioned in the survey (60%) think that ***the corruption is very/highly present in the procedures through which the municipal, cantonal or entity governments in BiH give donations to nongovernmental organisations and citizen associations***, while the additional fifth of citizens (22%) estimate that it is somewhat present. When comparing the results in terms of nationality, Bosniacs see the presence of corruption in this area higher than others.

Nearly two-thirds of those questioned (61%) have heard of ***the Law on conflict of interests*** (more often Bosniacs than those of Serbian or Croatian nationality) and ***the majority of them perceive it as generally inefficient***. The third of citizens questioned (31%) think that it is not efficient at all, while additional half (53%) see it as rather efficient.

Fewer citizens (50%) heard of ***the Law on freedom of access to information*** (again more often Bosniacs). Majority of them (90%) has never referred to this law and asked the information from authorities. The majority of those who have asked (9%) did receive an answer (68%).

In all the cases (irrespective of the employee) the citizens included in the survey think that corruption in the employment process is highly prevalent.

More than half of those questioned (57%) personally know a person (a friend or a relative) of whom they are certain that they were employed through connections or nepotism in municipal, cantonal, entity or state institutions, organisations or public companies .

For each of the civil service agencies (BiH, FBiH, RS), the citizens included in the research consider that the corruption is highly prevalent in their employment procedures, where the citizens of Croatian nationality most rarely, and the Bosniacs most often perceive this sort of corruption as prevalent.

Only a quarter of the questioned (23%) believe (fully or partly) that the authorities in BiH want to honestly, fairly and decisively engage in the fight against corruption in BiH. Those of Croatian nationality have more trust in BiH authorities, when it comes to this, than the representatives of other two constitutive nationalities.

Examinees generally estimate that they are ***poorly informed about the means of financing of political parties*** (44% emphasised that they are very little, and 28% that they are little informed about this issue).

The majority of those questioned (78%) strongly support the introduction of the Law on expropriation of illegal assets, while the next 17% of them partly support it. The number of those that are against this law is negligible, but the representatives of Croatian nationality more often abstained from answering this question.

Half of those questions estimate that the global financial crisis will increase the presence of corruption in BiH, while the third of them think that it will not have an impact.

Two thirds of the citizens questioned (65%) believe in the work of SIPA, while there more of those who somewhat believe in it than those that completely believe (53% in comparison to 12%).

The majority (84%) supports the audit of the privatization in BiH. This support is the greatest amongst Bosniacs.

Half of those questioned have heard of Transparency International, most often by those of Bosniac and Serb nationality.

After being familiarized with the role of Transparency International, the majority of those questioned (82%) supports its work. Bosniacs express a higher level of support to TI's work, than representatives of other nationalities.

A third of those questioned could not estimate to what extent TI has been efficient in the fight against corruption, and only a small number of them (13%) perceived TI's anti-corruption fight as efficient.

Metodologija istraživanja

Istraživanje percepcije građana BiH o korupciji provodi se svakog tromjesečja na cijelom teritoriju BiH na reprezentativnom uzorku od 1000 do 1500 ispitanika metodom face-to-face interviua koji se obavlja u domaćinstvima ispitanika. TI BiH kombinira metode kvantitativnog i kvalitativnog istraživanja da bi se došlo do što validnijih i relijabilnijih rezultata jer "nijedan izvor sa pojedinačnim podacima ili instrumentarijem mjerenja ne nudi¹" konačnu sliku. I dok je monitoring implementacije politike i evaluacija njenih uticaja ključan za postizanje pozitivnih društvenih promjena i ima kao cilj utvrđivanje onoga što se sprovodi a što ne, odnosno što funkcioniše a što ne, istraživanje percepcije građana o korupciji na reprezentativnom uzorku ispituje stavove, percepciju i iskustva građana sa korupcijom. Prvi val kvartalnog istraživanja u saradnji sa Prism Research provedeno je između 10. i 25. marta 2009. a u drugom valu ispitanici su intervjuirani u periodu od 6. do 22. jula 2009. Oba vala su reprezentativna po svojim karakteristikama. Domaćinstva su birana metodom slučajnog kretanja a kao metod izbora ispitanika u domaćinstvu odabrana je tehnika posljednjeg rođendana. U grafikonu 1 predstavljene su geografske karakteristike uzorka.

¹ UNDP (2008). Users Guide to Measuring Corruption. Oslo: Autor.

		N	%
Entitet	FBiH	874	58,3
	RS	594	39,6
	Distrikt Brčko	32	2,1
Područje	Bošnjačko većinsko područje	681	50,7
	Hrvatsko većinsko područje	193	12,9
	Srpsko većinsko područje	594	39,6
	Distrikt Brčko	32	2,1
Tip naselja	Grad	643	42,9
	Selo	857	57,1

Grafikon 1.

Grafikon 2 prikazuje socio-demografske karakteristike uzorka koje se odnose na spol ispitanika, godine starosti i nacionalnu pripadnost.

		N	%
Spol	Muški	735	49,0
	Ženski	765	51,0
Godine starosti	18-35 godina	455	30,3
	36-50 godina	382	25,5
	51 godina i više	651	43,4
	Ne zna(Ne želi odgovoriti	12	0,8
Nacionalnost	Bošnjačka	745	49,7
	Srpska	520	34,7
	Hrvatska	192	12,8
	Neka druga	33	2,2
	Ne želi odgovoriti	10	0,7

Grafikon 2.

U grafikonu 3 nalaze se socio-demografske karakteristike obrazovanja i radnog statusa ispitanika.

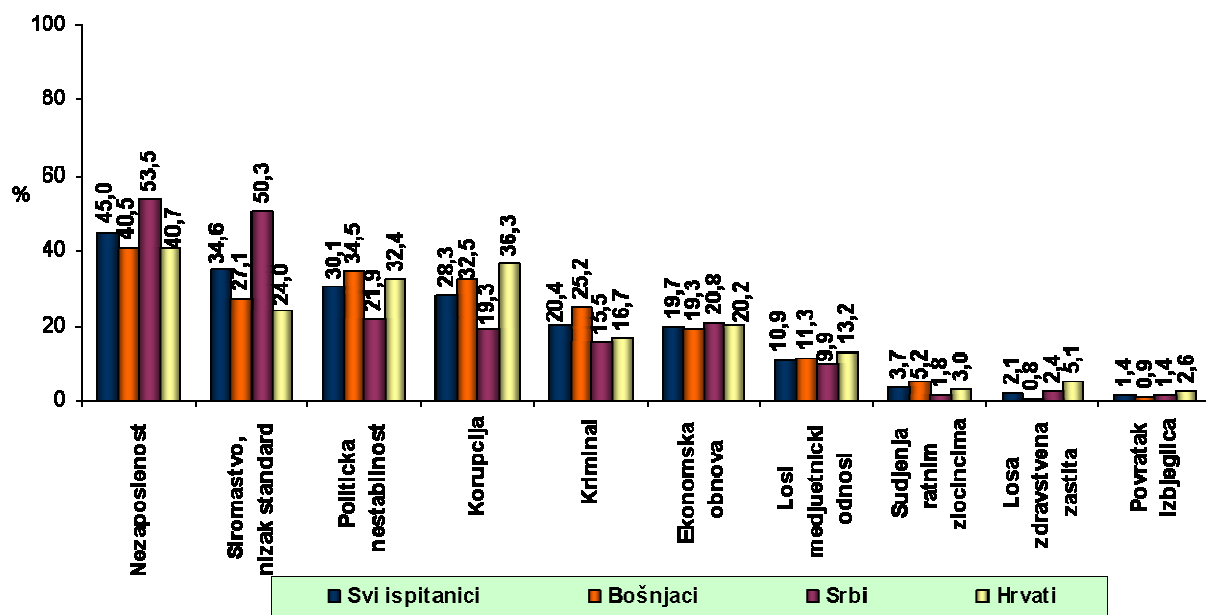
		N	%
Obrazovanje	Bez osnovne škole ili nezavršena osnovna škola	220	14,7
	Završena osnovna škola	255	17,0
	Srednja škola/gimnazija	832	55,5
	Viša škola	118	7,9
	Fakultet	62	4,1
	Magisterij	4	0,3
	Bez odgovora/Odbijanje	9	0,6
Radni status	Zaposleni	446	29,7
	Nezaposleni	1047	69,8
	Bez odgovora/Odbijanje	7	0,5

Grafikon 3.

Analiza odgovora

Najveći problem bh. društva

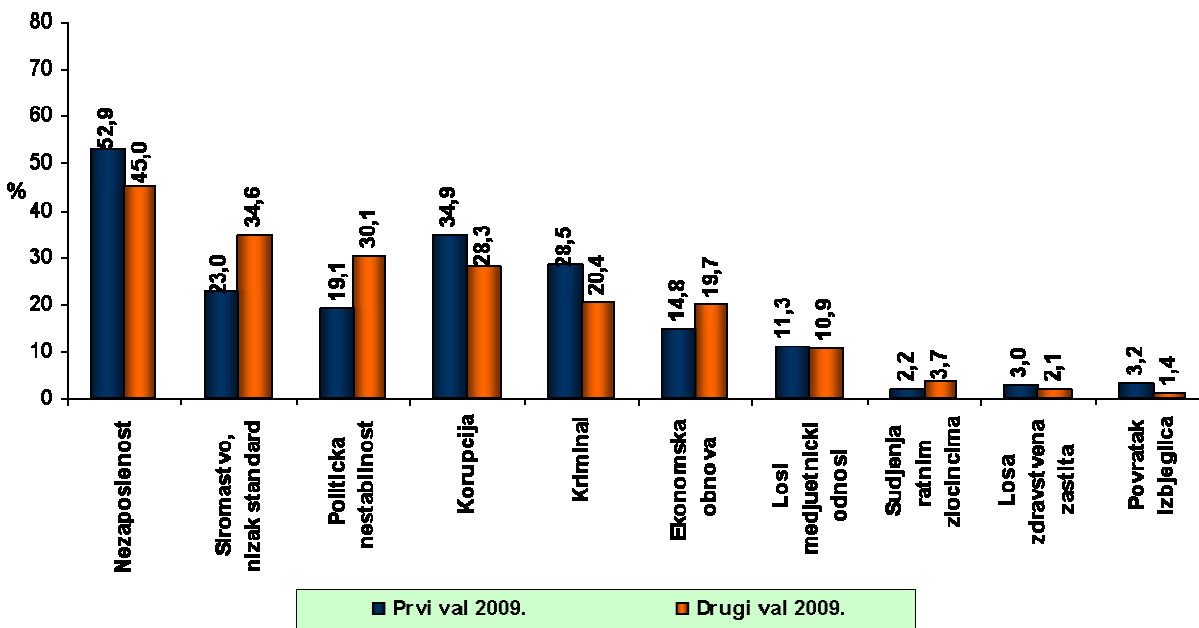
U prvom pitanju upitnika ispitanici trebaju dati mišljenje koji je, po njihovom mišljenju, najozbiljniji problem sa kojim se bh. društvo danas suočava smatraju. Za 45% građana ispitanih u istraživanju, to je nezaposlenost, dok 35% smatra siromaštvo i nizak standard najozbiljnijim od navedenih problema. Tek 30 % građana misli da je to političku stabilnost a 28% korupcija. Kada se u obzir uzme nacionalna pripadnost ispitanika, uočljivo je da je korupcija najozbiljniji društveni problem za 36% Hrvata, 32% Bošnjaka i tek 19% Srba.

Grafikon 4.

Na graficima varijabla “Nacionalnost” obuhvata Bošnjake (N=745), Srbe (N=520) i Hrvate (N=192). Odgovori ispitanika koji su “Neka druga (nacionalnost)” (N=33), te onih koji nisu željeli/mogli odgovoriti na pitanje o svojoj nacionalnoj pripadnosti (N=10) nisu grafički predstavljani.

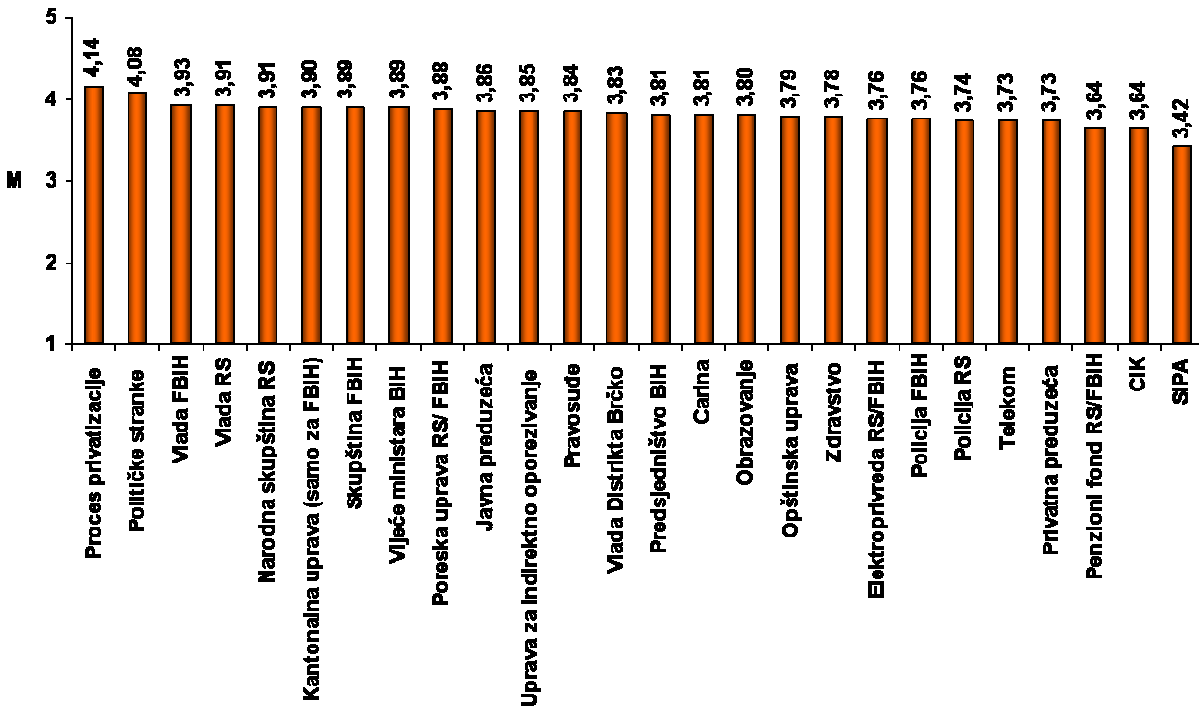
Ako se rezultati drugog vala istraživanja usporede sa onim iz prvog tromjesečja 2009. godine, primjećuje se da je rapidno porastao broj ispitanika koji političku nestabilnost smatraju najvećim problemom i to sa 19% na 30% ispitanih u drugom valu. Percepcija siromaštva i niskog standarda je također po mišljenju građana porasla za 11,6% u odnosu na prethodni kvartal.

Grafikon 5.

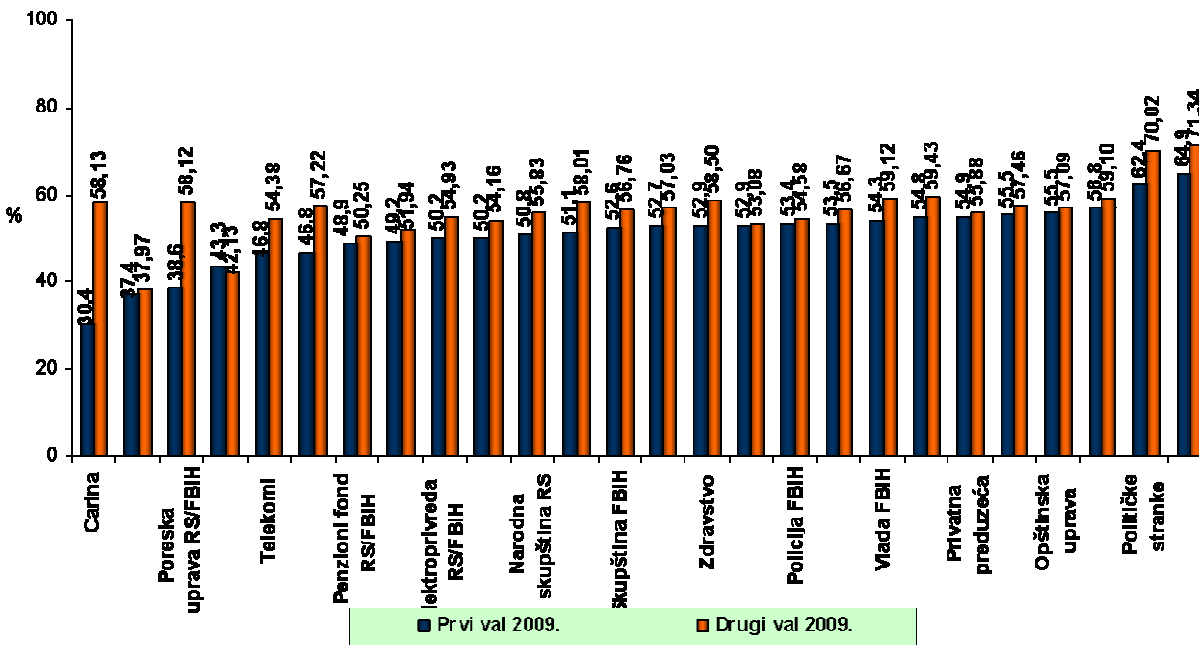
Oblast društvenog života sa najvišim stupnjem korupcije

Na dugačkoj skali oblast društvenog života, građani i dalje smatraju privatizaciju područjem u kojem je korupcija najizraženija.

Grafikon 6.

Na grafikonu su predstavljene prosječne ocjene kojim su ispitanici ocjenjivali prisutnost korupcije u različitim oblastima društvenog života. Ocjene se kreću od 1 do 5, pri čemu ocjena pri čemu ocjena 1 znači “Veoma malo”, a ocjena 5 “Veoma mnogo”. Dakle što je prosječna ocjena veća korupcija je u određenoj oblasti prisutnija.

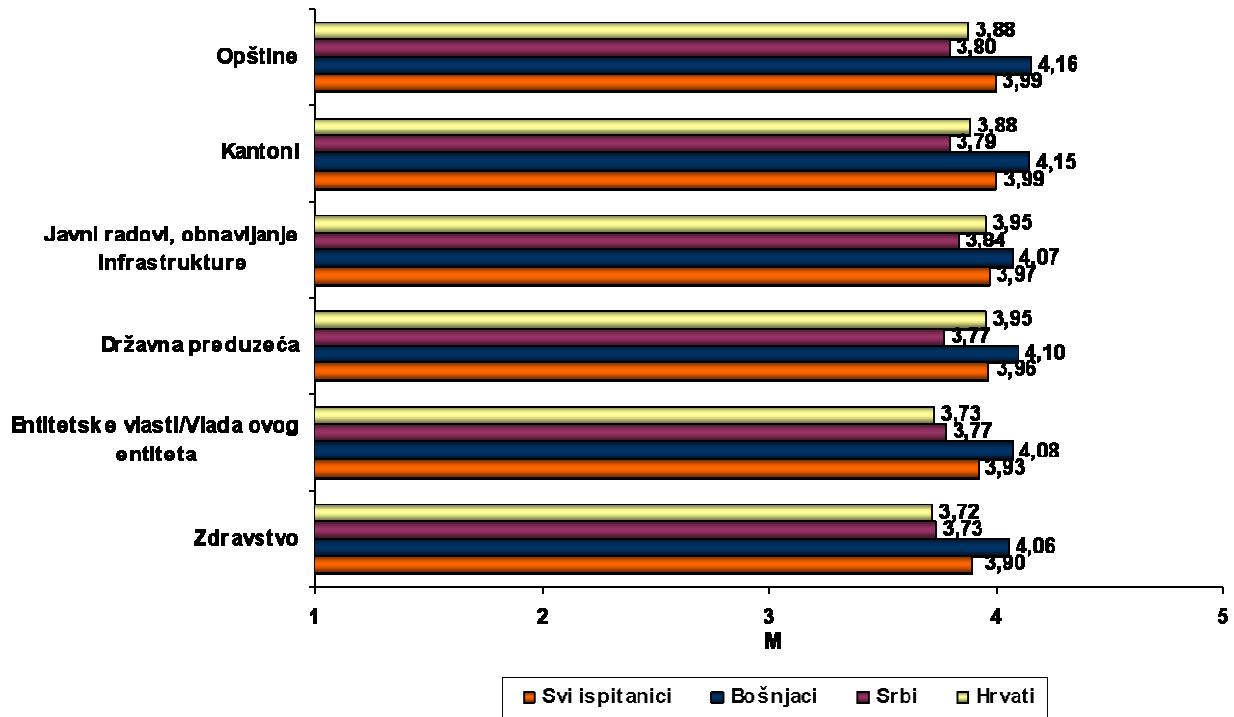

Grafikon 7.

Kada se usporede nalazi prvog i drugog vala istraživanja, evidentno je da građani vide “mnogo” korupcije u oblastima društvenog života više nego u prvom kvartalu. Zamjetno je povećanje percepcije korupcije u oblastima carina, poreskih uprava, telekoma i penzijskih fondova u odnosu na prvi val istraživanja.

Korupcija pri javnim nabavkama

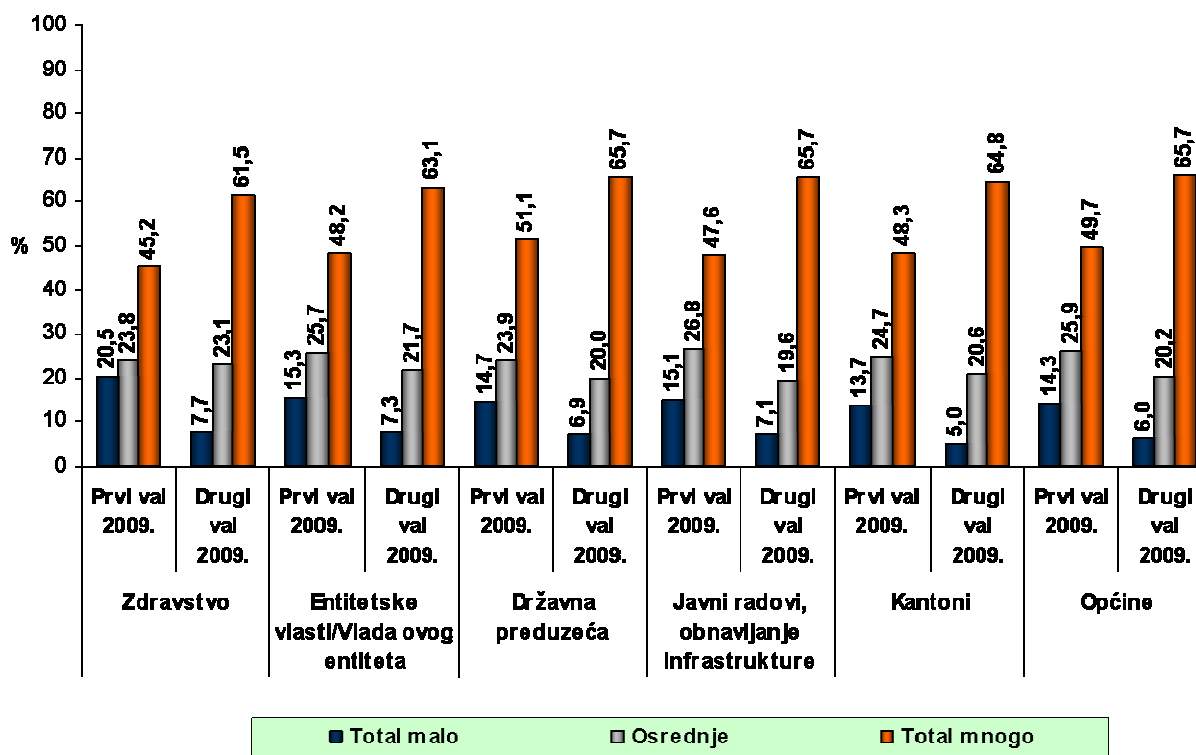
Prema revizorskim izvještajima, eksperatskim analizama i Monitoringu izmjena zakona o javnim nabavkama i njegove implementacije koju radi TI BiH, oblast javnih nabavki u BiH je izuzetno pogođena korupcijom. Viđeno očima građana, najkorumpiraniji su postupci javnih nabavki u općinama i kantonima.

Grafikon 8.

Statistički značajne razlike prisutne su utoliko što ispitanici smatraju da je korupcije prisutnija u općinama nego u zdravstvu (na nivou značajnosti od 5%).

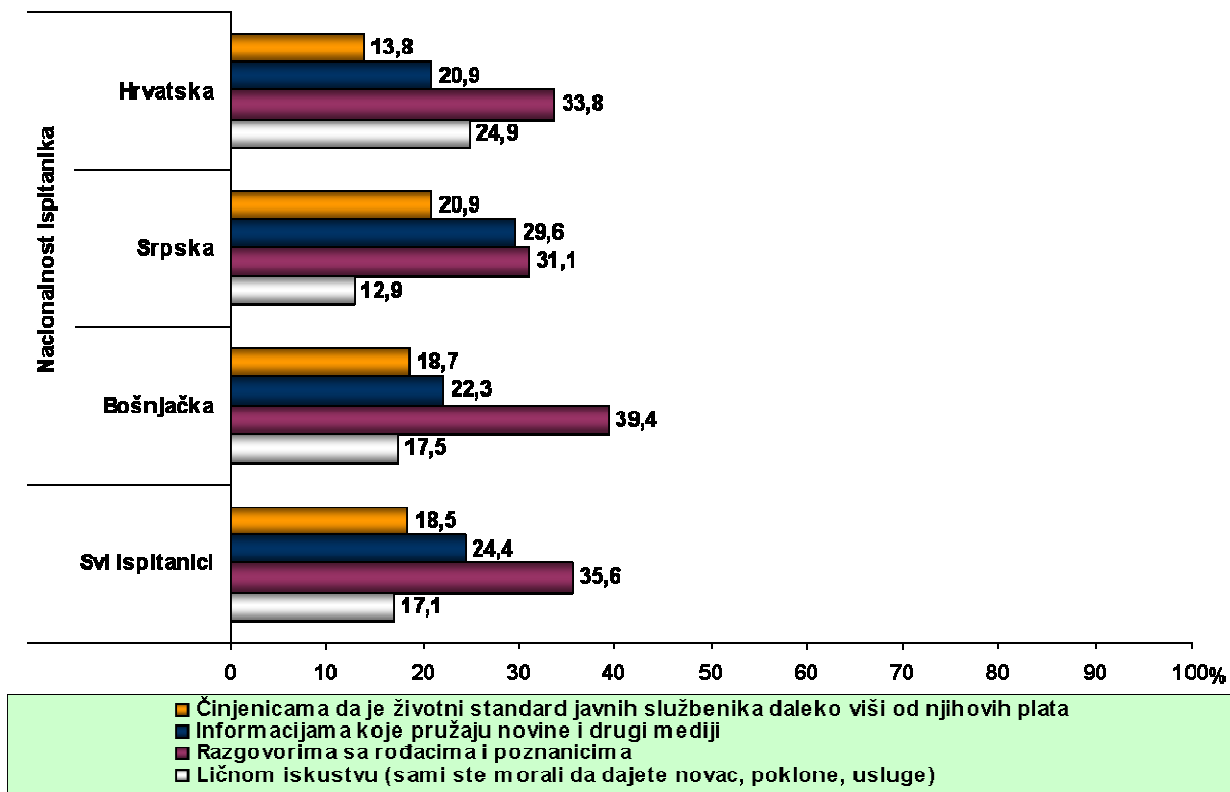
Osjetno je i povećanje percepcije gradina o korupciji pri javnim nabavkama u svim oblastima što prikazuje grafikon 9.

Grafikon 9.

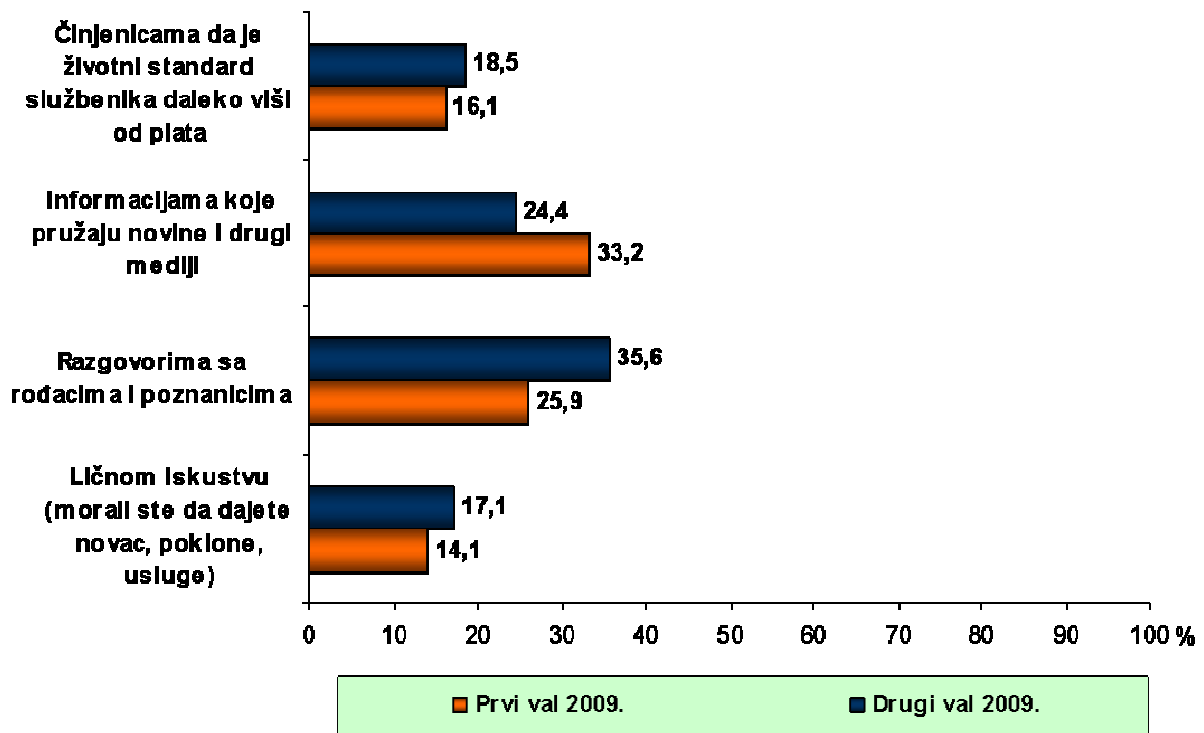
Procjena o korupciji

Procjena o korupciji se kod najvećeg broja građana bazira na razgovorima sa rođacima i poznanicima te informacijama koje pružaju novine i drugi mediji.

Grafikon 10.

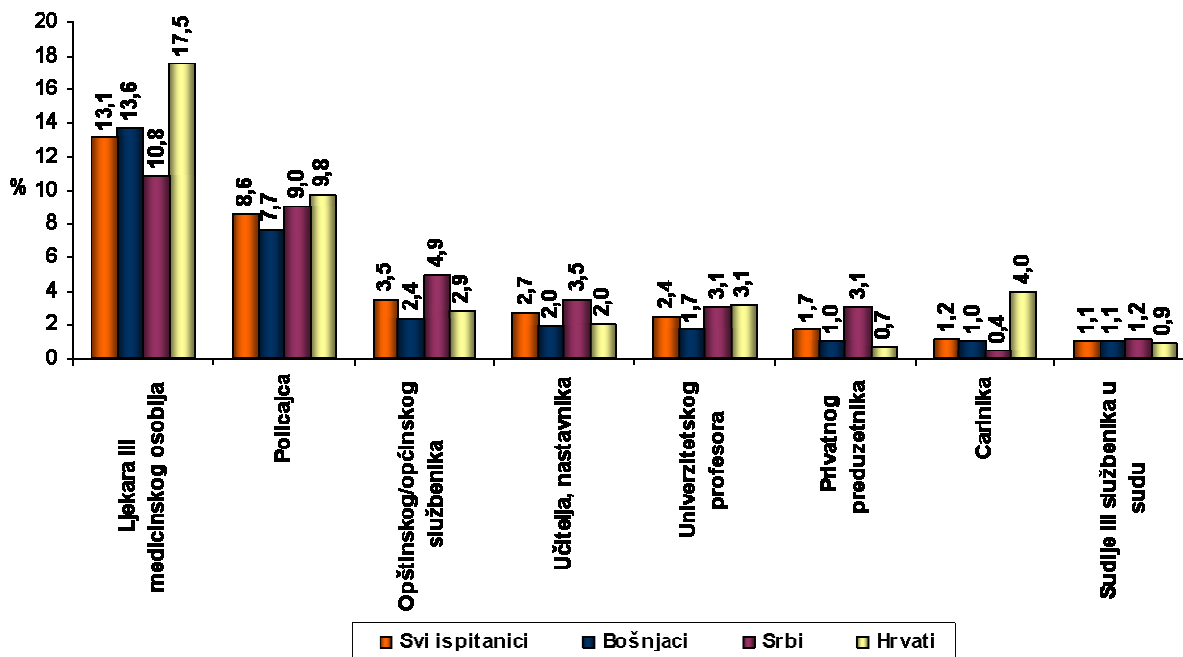
Pri poređenju podataka iz prvog i drugog vala osjetno je povećanje broja građana koji u razgovorima sa rođacima i poznanicima dobivaju informacije o koruptivnim praksama i to za skoro 10% u odnosu na prethodni period.

Grafikon 11.

Iskustvo sa korupcijom

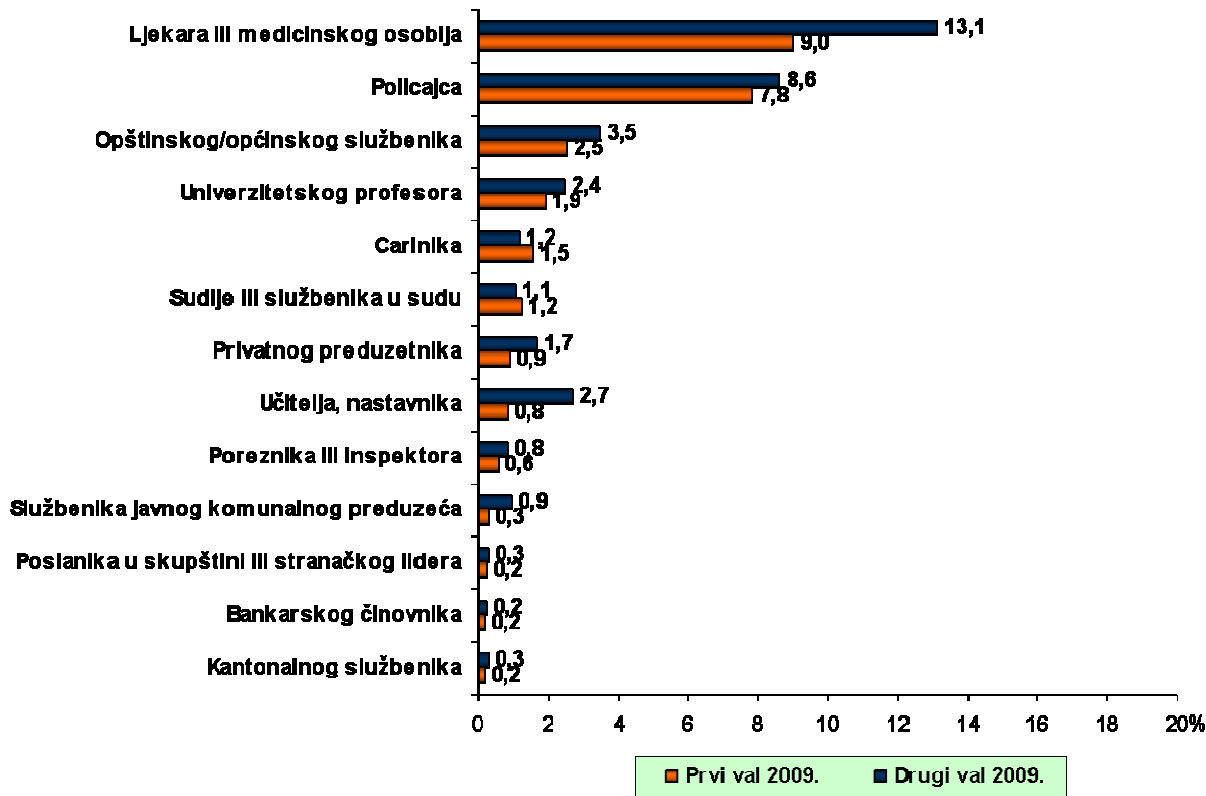
U posljednjih godinu od ispitanika je traženo mito (novac, poklon ili usluga) za rješavanje nekog vašeg problema od strane ljekara ili medicinskog osoblja 13%, policajaca 9% općinskih službenika 3,5%, učitelja ili nastavnika 2,7% te univerzitetskih profesora 2,4%

Grafikon 12.

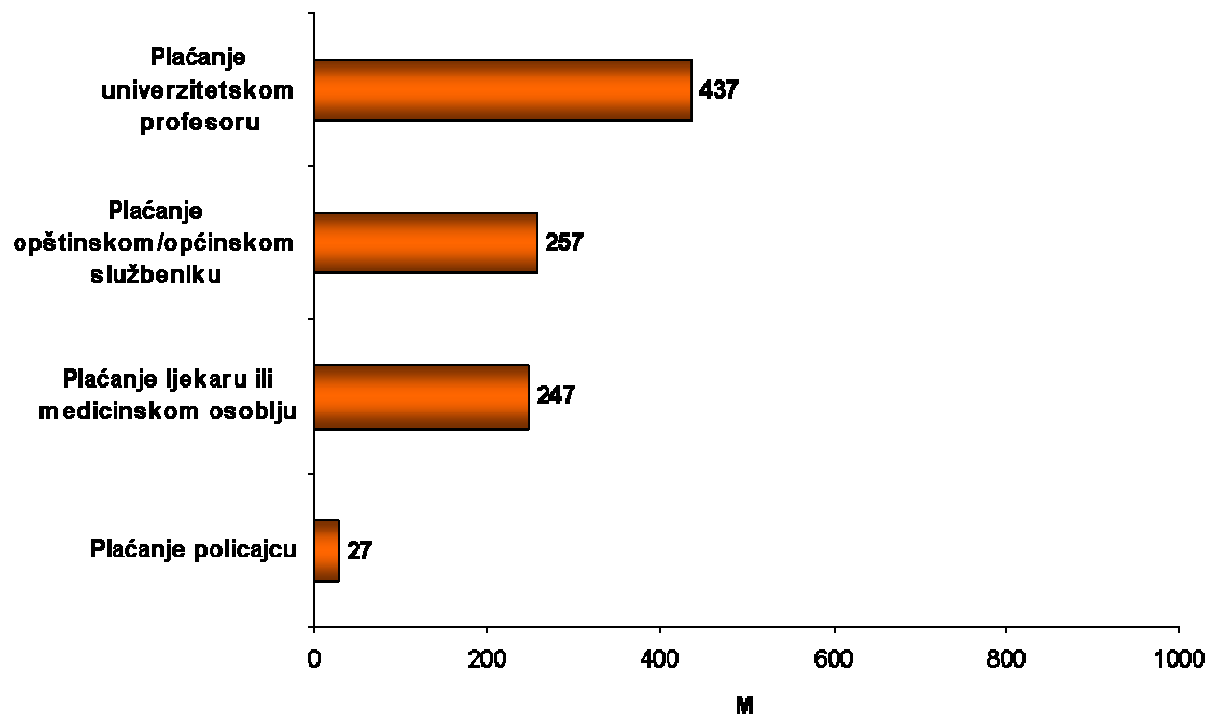
Ispitanici bez formalnog obrazovanja, kao i oni sa nižim primanjima rjeđe su bili su situaciji da ljekari ili medicinsko osoblje od njih traže mito (novac, poklon ili uslugu).

Komparacija prvog i drugog vala kvartalnog istraživanja pokazuje da je iskustvo sa korupcijom poraslo u svim od navedenih situacija a posebno kada su u pitanju učitelji ili nastavnici, te ljekari ili medicinsko osoblje i to za više od 4%.

Grafikon 13.

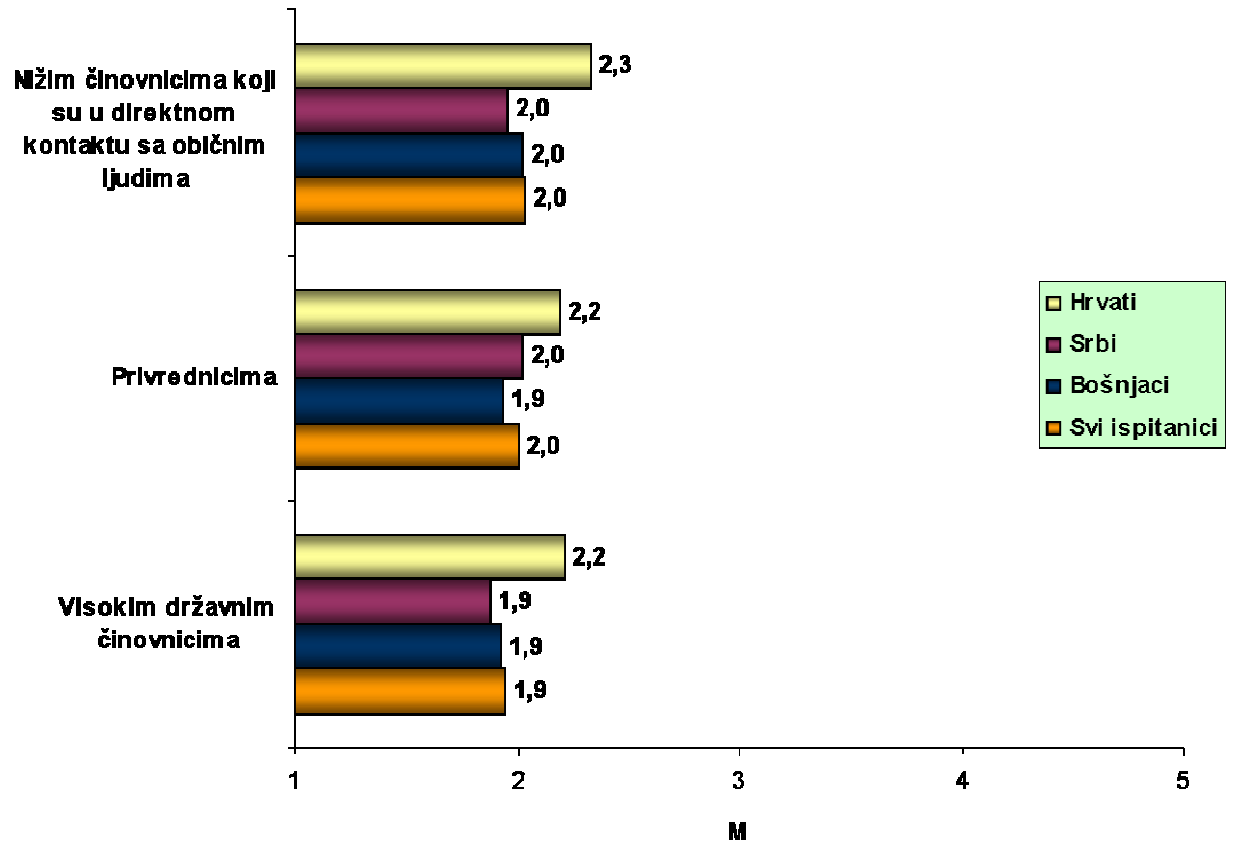
Samo ispitanici koji su naveli da su **dali mito (novac, poklone ili usluge)** navedenim osobama odgovarali su na pitanje o kolikom iznosu se radilo. Mali broj ispitanika naveo je koliki je iznos mita datog u različite svrhe, te su na grafiku prikazani samo prosječni rezultati na stavkama na kojima je broj ispitanika koji su dali odgovor veći od 30. Ovi odgovori pokazuju da se najmanje plaćalo policajcu, a najviše univerzitetnom profesoru, što je trend koji je bio prisutan i u prethodnom istraživanju.

Grafikon 14.

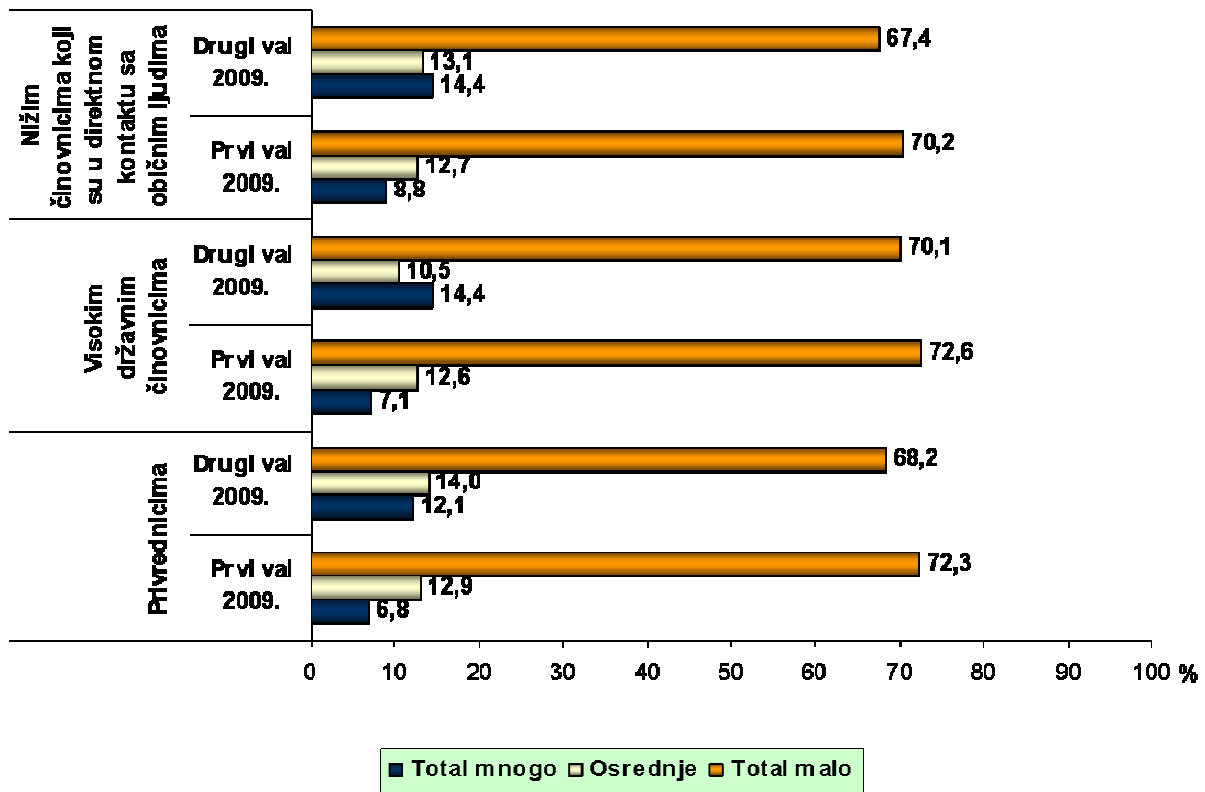
Napori sadašnjih vlasti u suzbijanju korupcije

Građani napore vlasti da suzbiju korupciju ocjenjuju malim i veoma malim. Najlošijim su ocijenjeni napori visokih državnih činovnika a neznatno višim napori privrednika i nižih činovnika koji su u kontaktu sa običnim ljudima.

Grafikon 15.

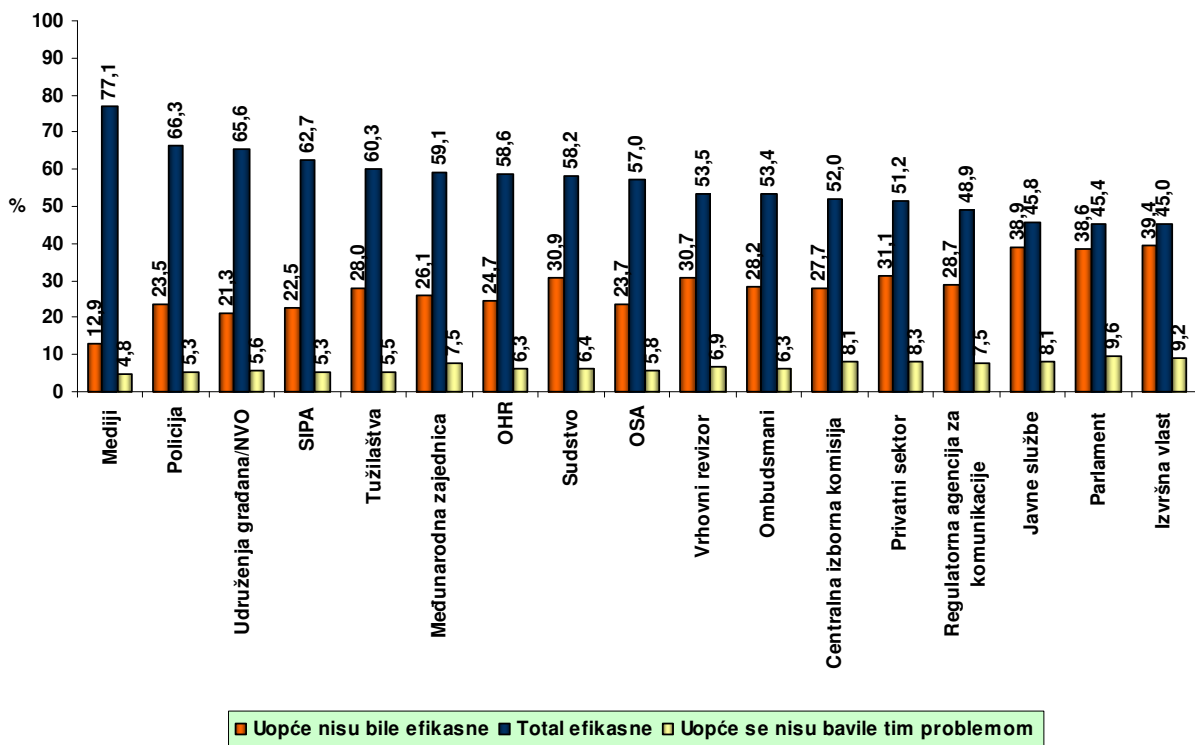
Poređenje podataka iz prvog i drugog vala po totalu pokazuje da se percepcija građana nije znatno promijenila kada su u pitanju naponi vlasti u iskorjenjivanju korupcije.

Grafikon 16.

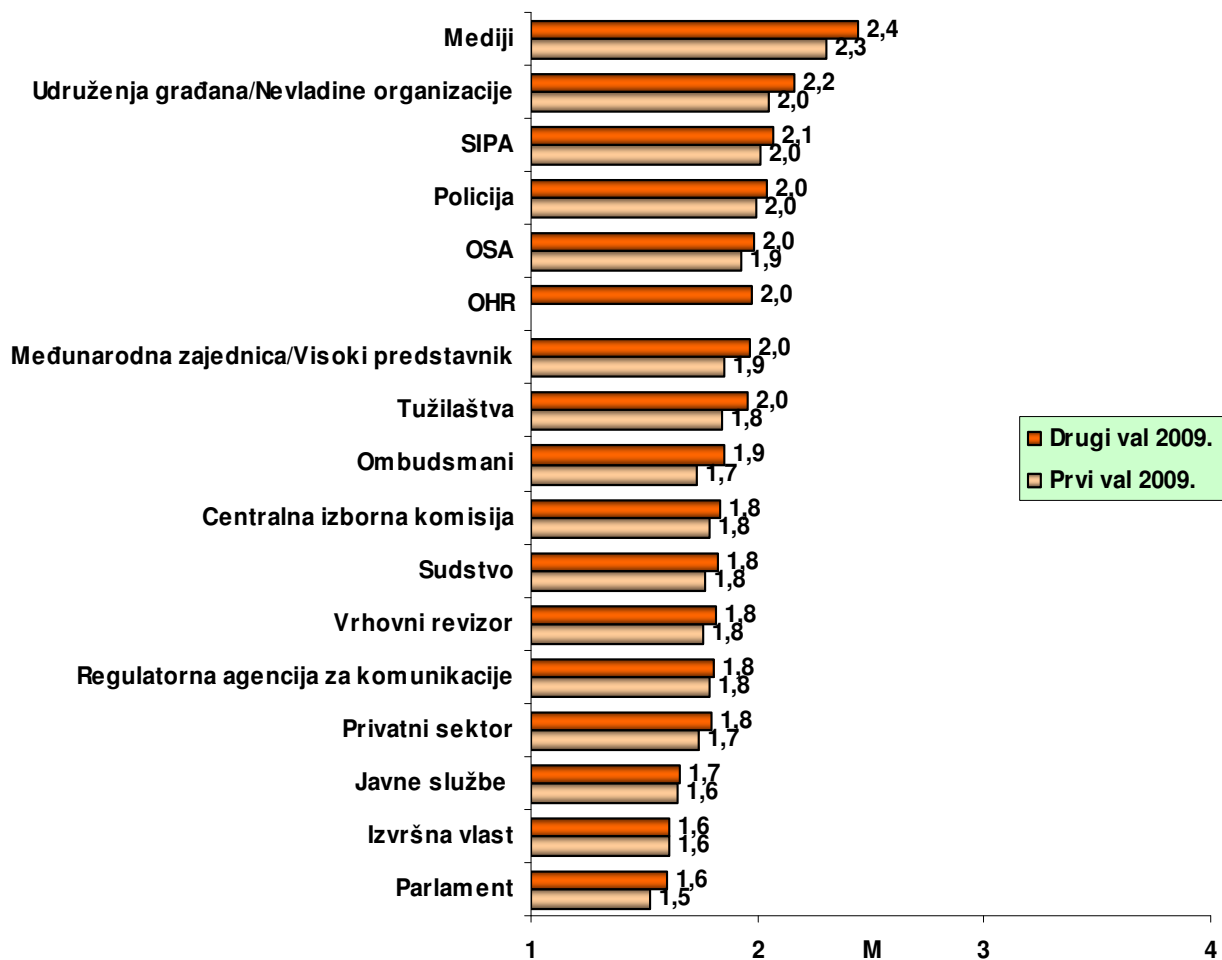
Efikasnost institucija u borbi protiv mita i korupcije

Najefikasnijim institucijama u borbi protiv mita i korupcije građani i dalje smatraju medije dok su parlament i izvršna vlast percipirane kao najmanje efikasne.

Grafikon 17.

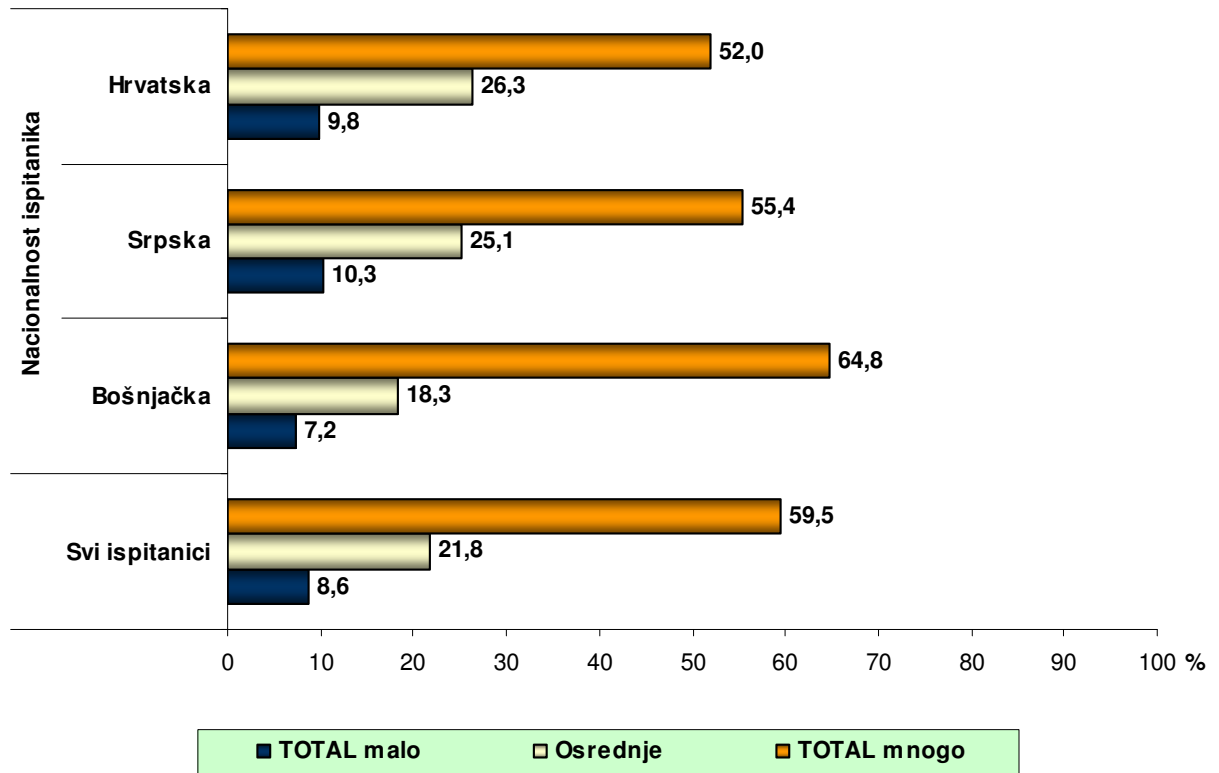
U oba vala istraživanja primjetno je da su najefikasnije institucije mediji, nevladine organizacije i SIPA a najmanje efikasnim ocjenjeni su parlament i izvršna vlast.

Grafikon 18.

Korupcija pri donacijama

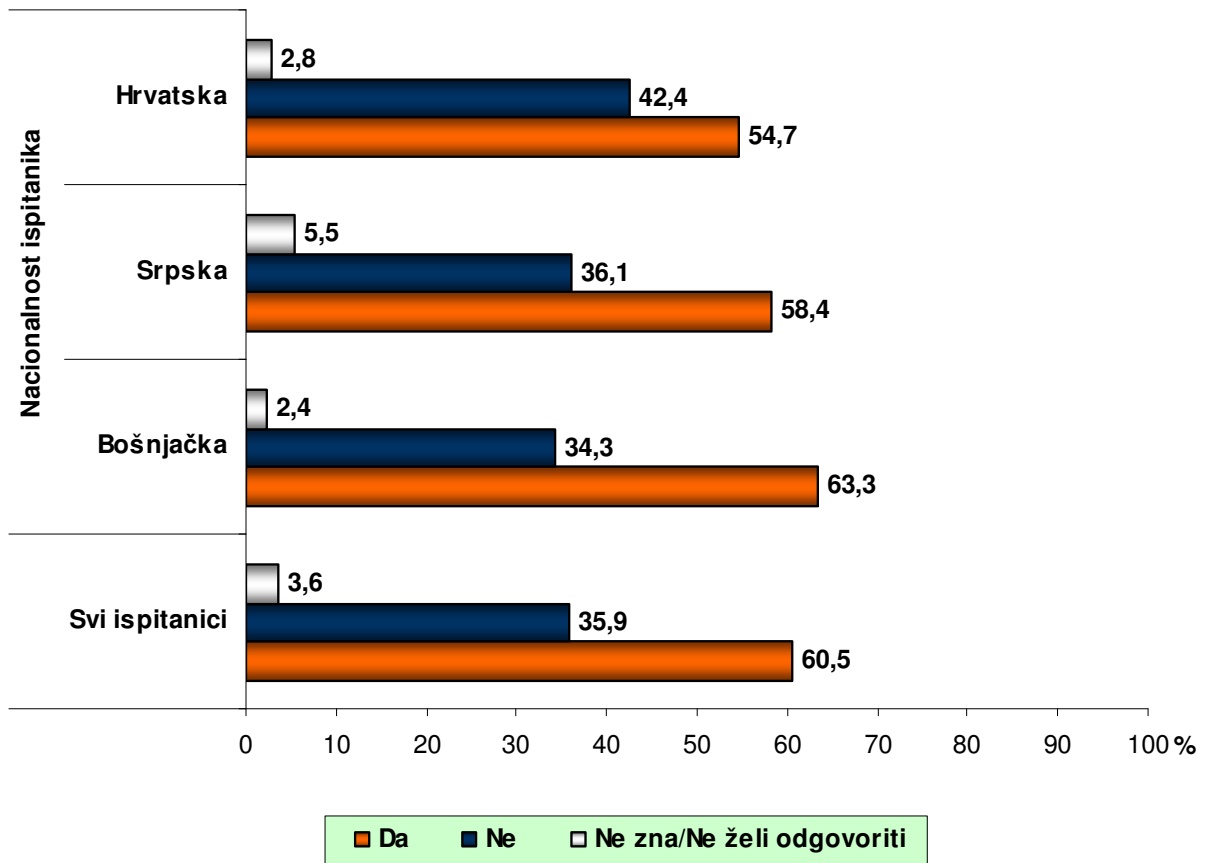
Proces na koji općinske, kantonalne i entitetske vlasti u BiH dijele donacije nevladinim organizacijama i udruženjima građana ocijenjen je od većine građana kao korumpiran.

Grafikon 19.

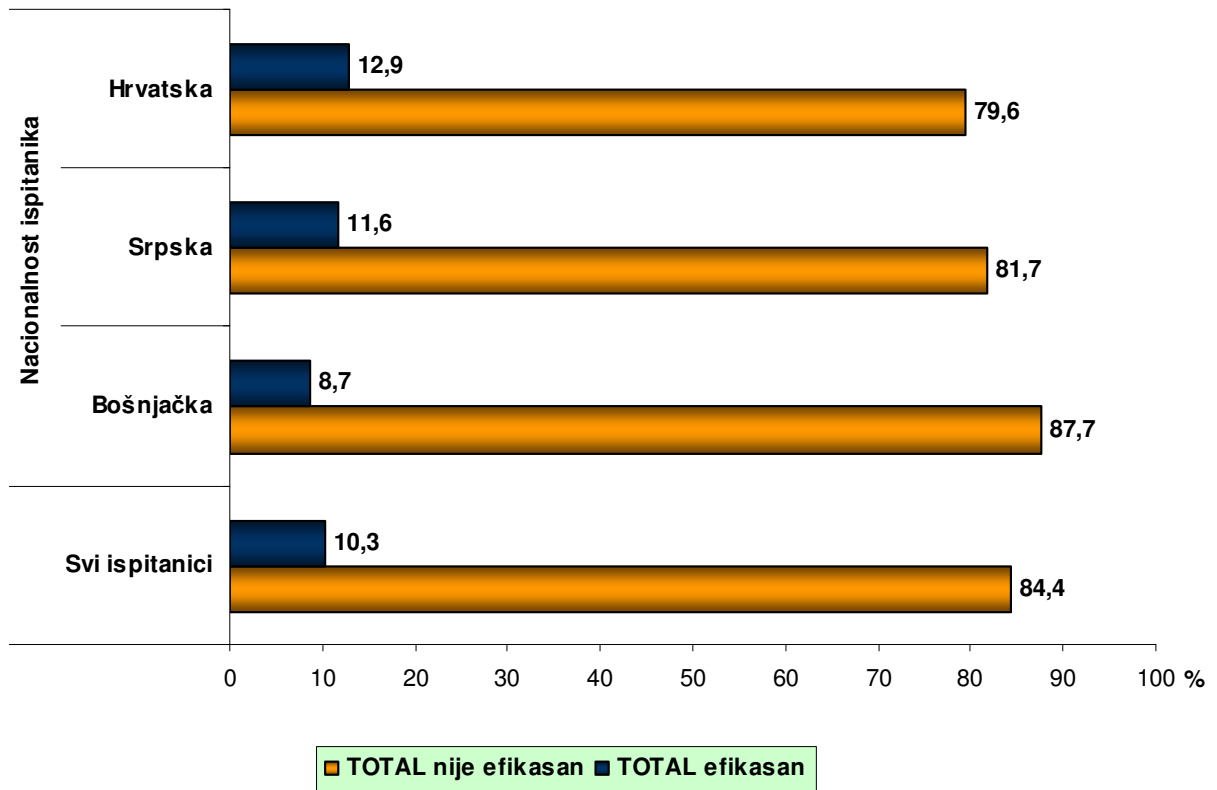
Zakon o sukobu interesa

Više od polovice ispitanika je čulo za Zakon o sukobu interesa.

Grafikon 20.

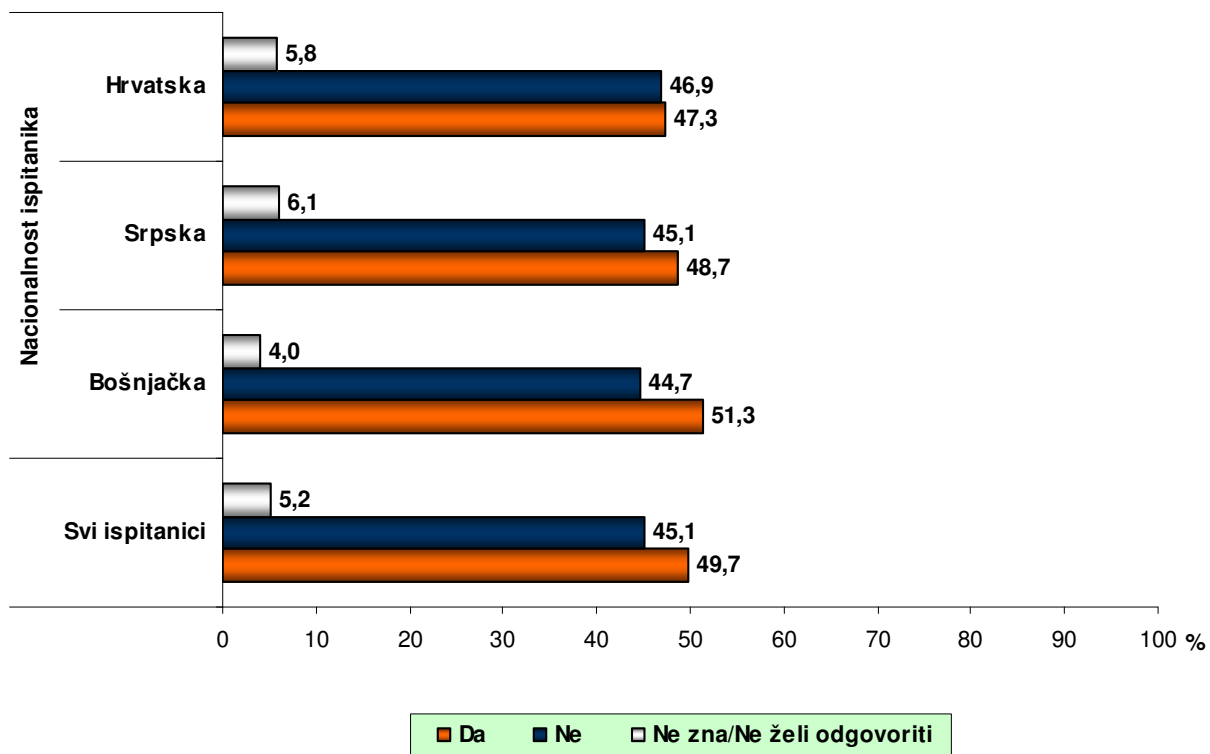
Samo ispitanici koji su čuli za Zakon o sukobu interesa, njih 908, dalo je procjenu da o tome da li Zakon smatraju efikasnim. Samo 10,3% ispitanika smatra da je Zakon o sukobu interesa efikasan.

Grafikon 21.

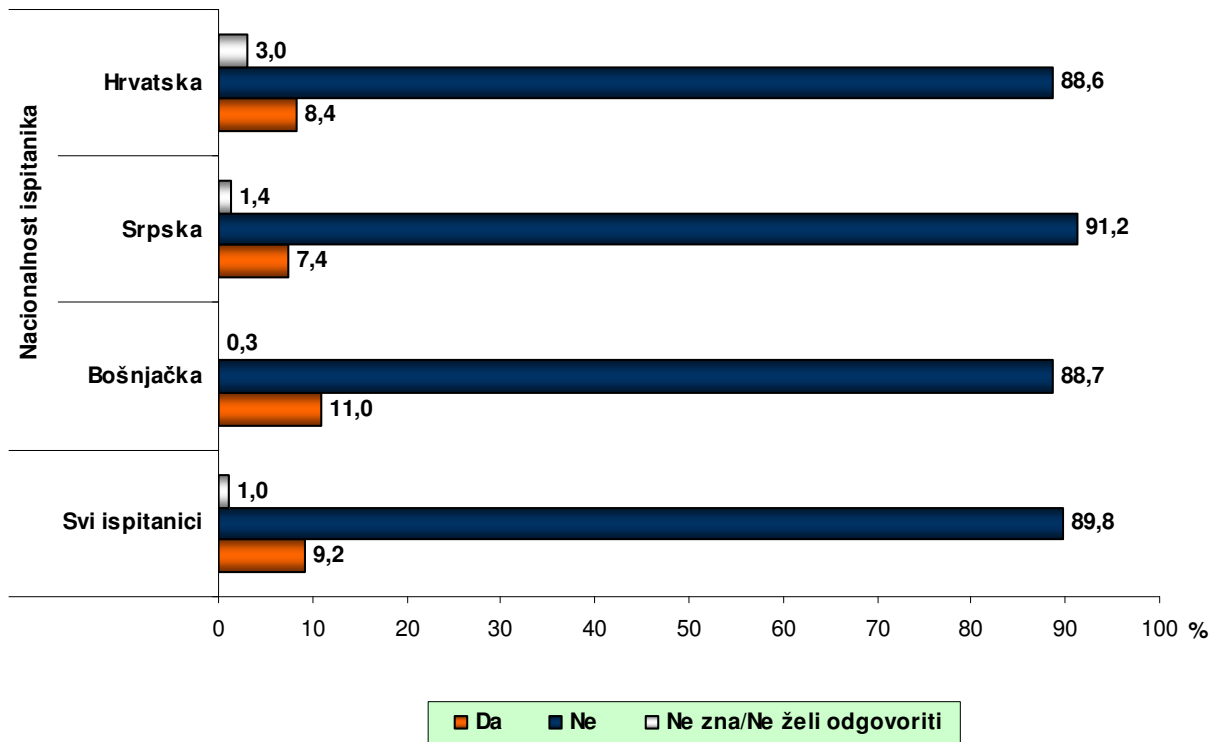
Zakon o slobodnom pristupu informacijama

Za postojanje Zakona o slobodnom pristupu informacijama čulo je nešto manje od polovice ispitanika.

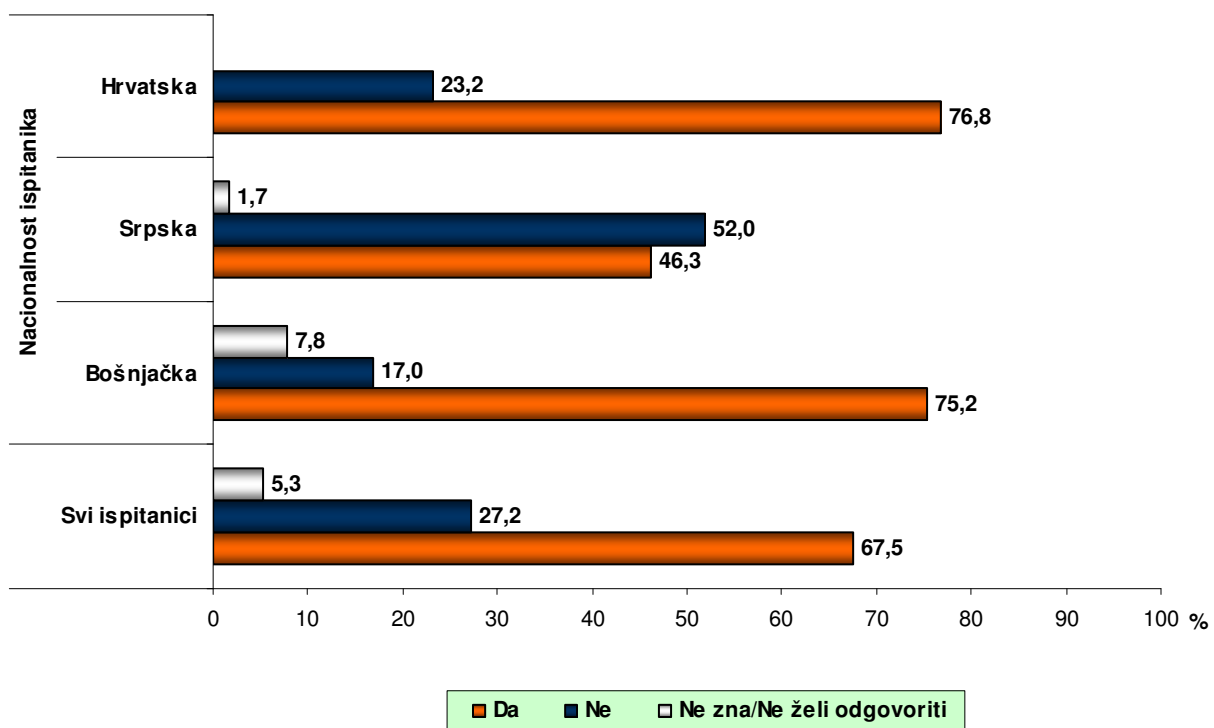
Grafikon 22.

Samo 746 ispitanika koji su čuli za Zakon o slobodnom pristupu informacijama je dalo odgovor na pitanje da li su se negdje, tražeći informacije od vlasti, pozivali na ovaj zakon. Ispitanici sa višim prihodima češće su se pozivali na zakon o slobodnom pristupu informacijama te tražili neke informacije od vlasti.

Grafikon 23.

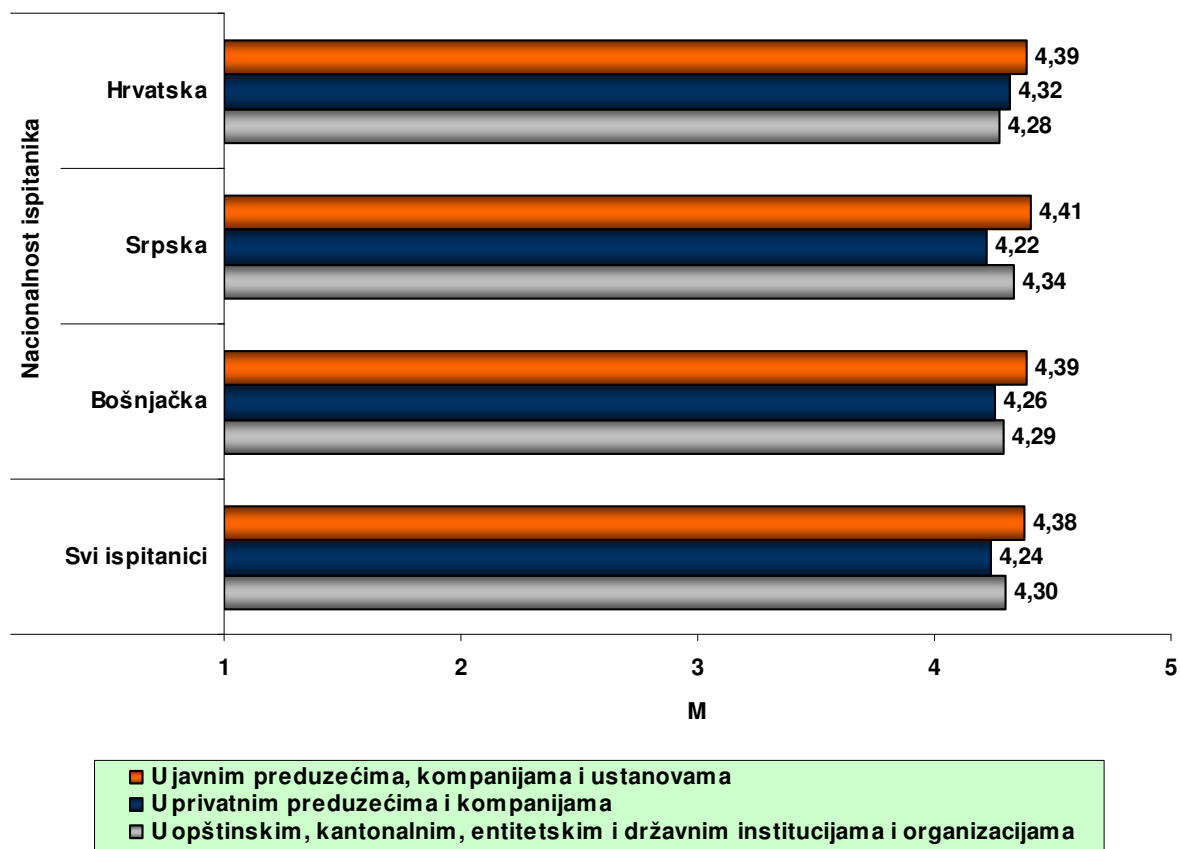
Samo 68 ispitanika koji su se pozivali na Zakon o slobodnom pristupu informacijama odgovorilo je na pitanje da li su dobili i odgovor na upit.

Grafikon 24.

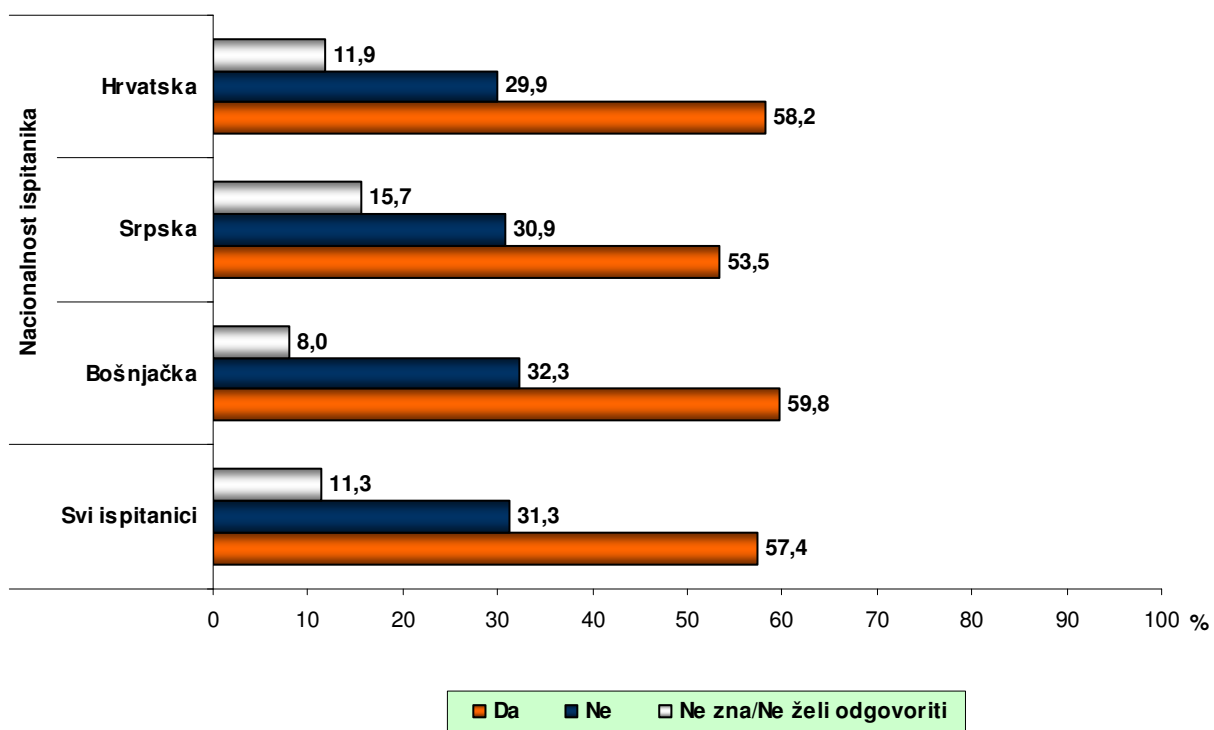
Korupcija pri zapošljavanju

Ispitanici smatraju da je korupcija u velikoj mjeri prisutna pri zapošljavanju i u javnim i u privatnim poduzećima te u javnoj upravi.

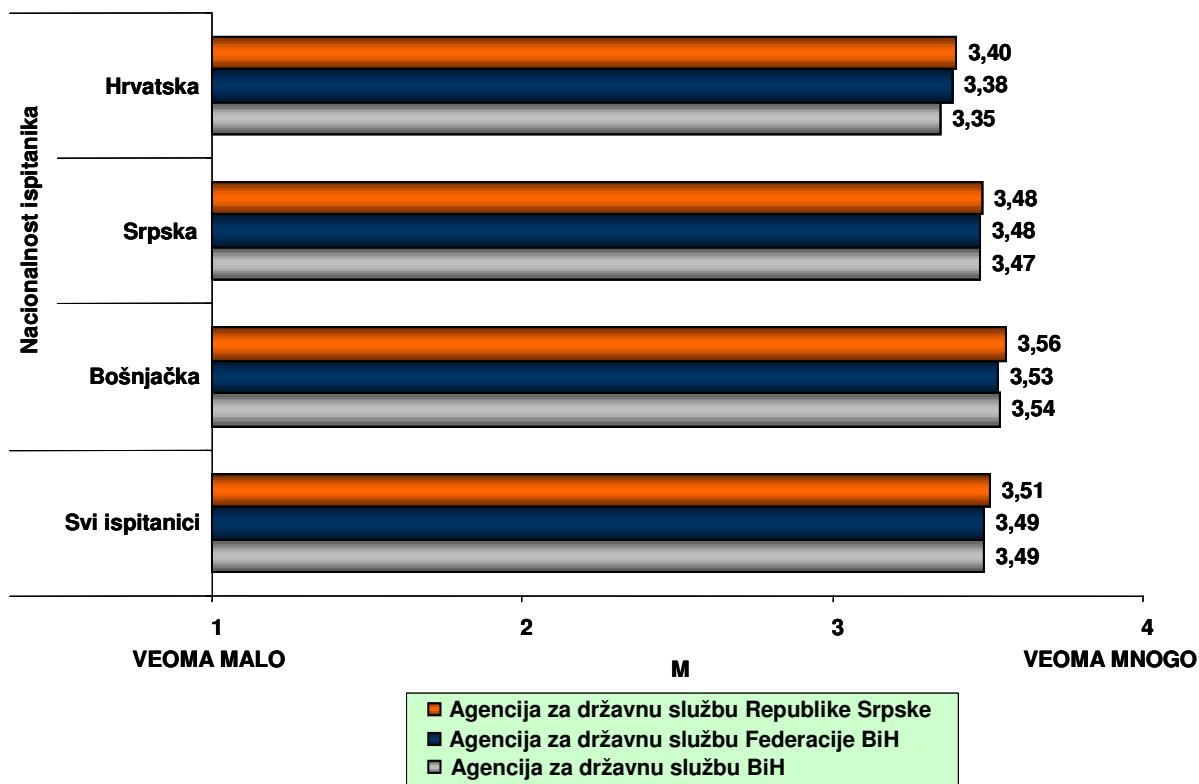
Grafikon 25.

Iskustvo sa korupcijom pri zapošljavanju ima većina ispitanih koja poznaje nekoga ko je već negdje dobio posao «preko veze».

Grafikon 26.

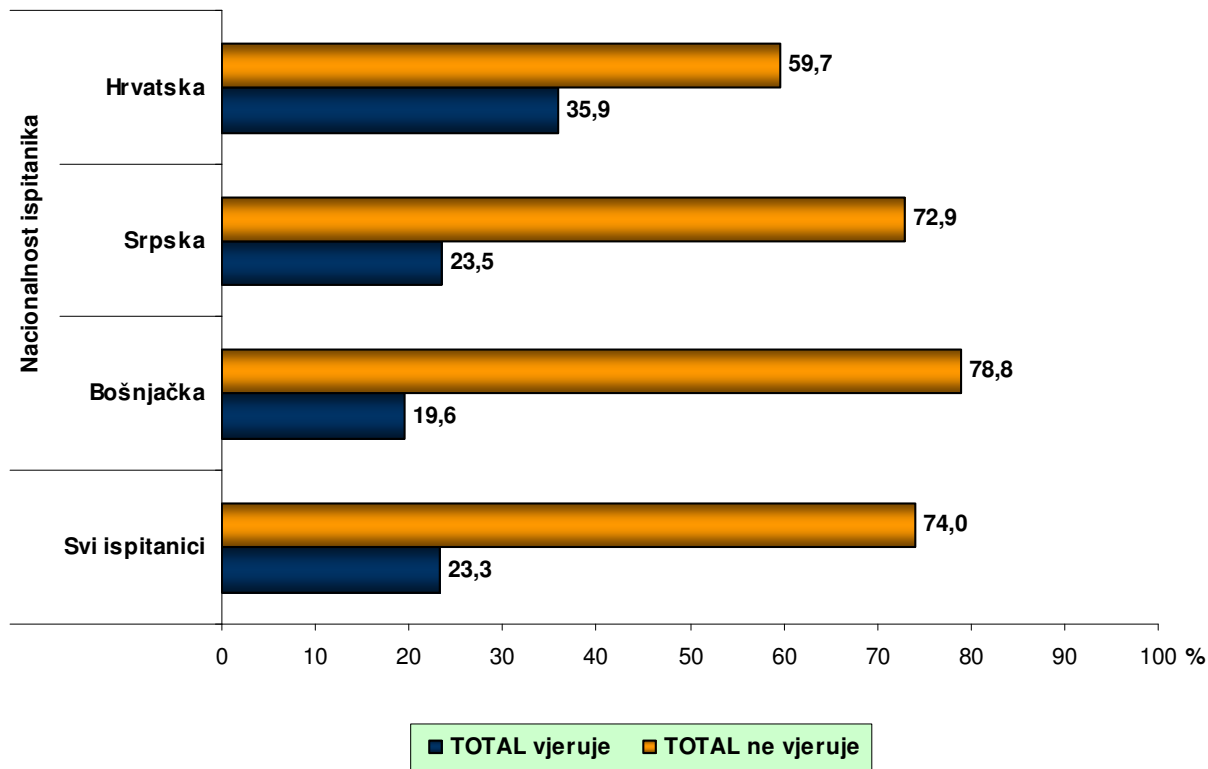
Ispitanici smatraju da je korupcija pri konkursima za zapošljavanje velika.

Grafikon 27.

Povjerenje u namjere vlasti u obračunu sa korupcijom

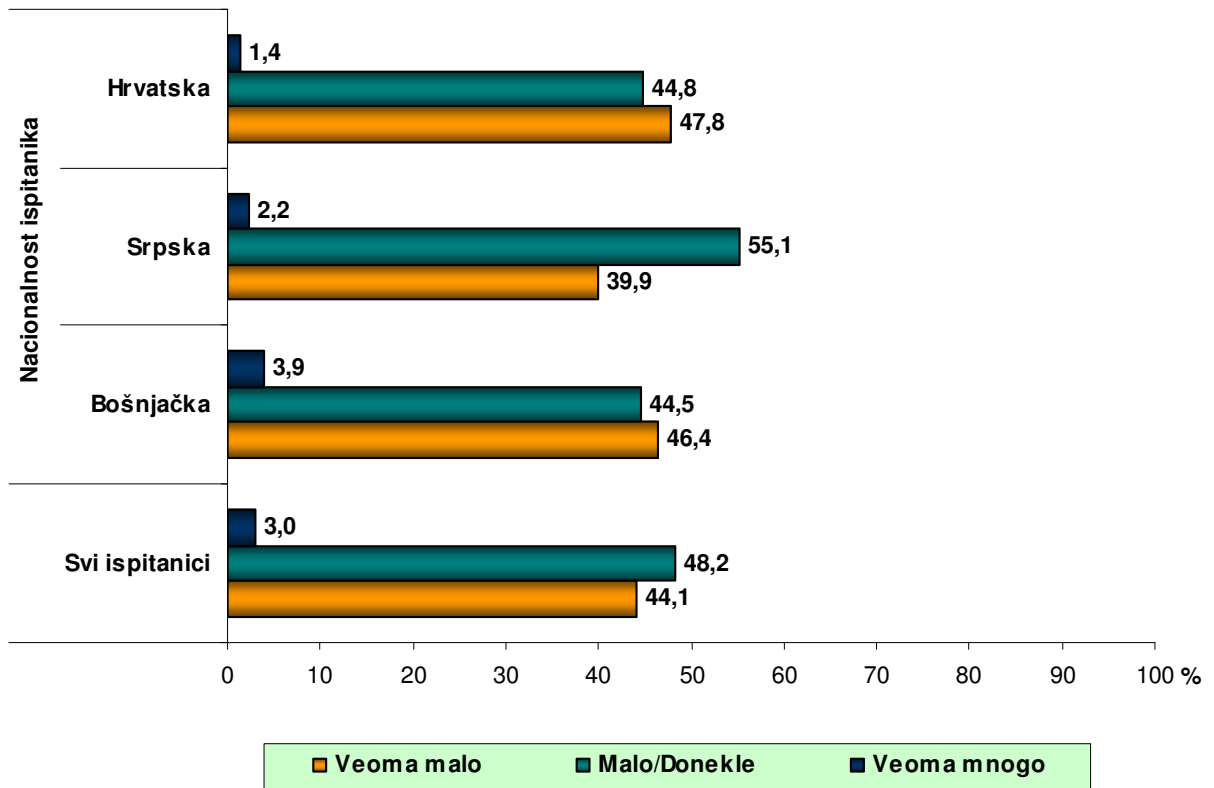
Većina građana (74%) ne vjeruje da vlasti u BiH žele da se iskreno, pošteno i odlučno uhvate u koštac u borbi protiv korupcije. Ispitanici sa najnižim prihodima (do 100 KM) najmanje vjeruju da vlasti u BiH žele da se iskreno i odlučno uhvate u koštac sa borbom protiv korupcije u BiH.

Grafikon 28.

Informiranost o načinu financiranja političkih stranaka

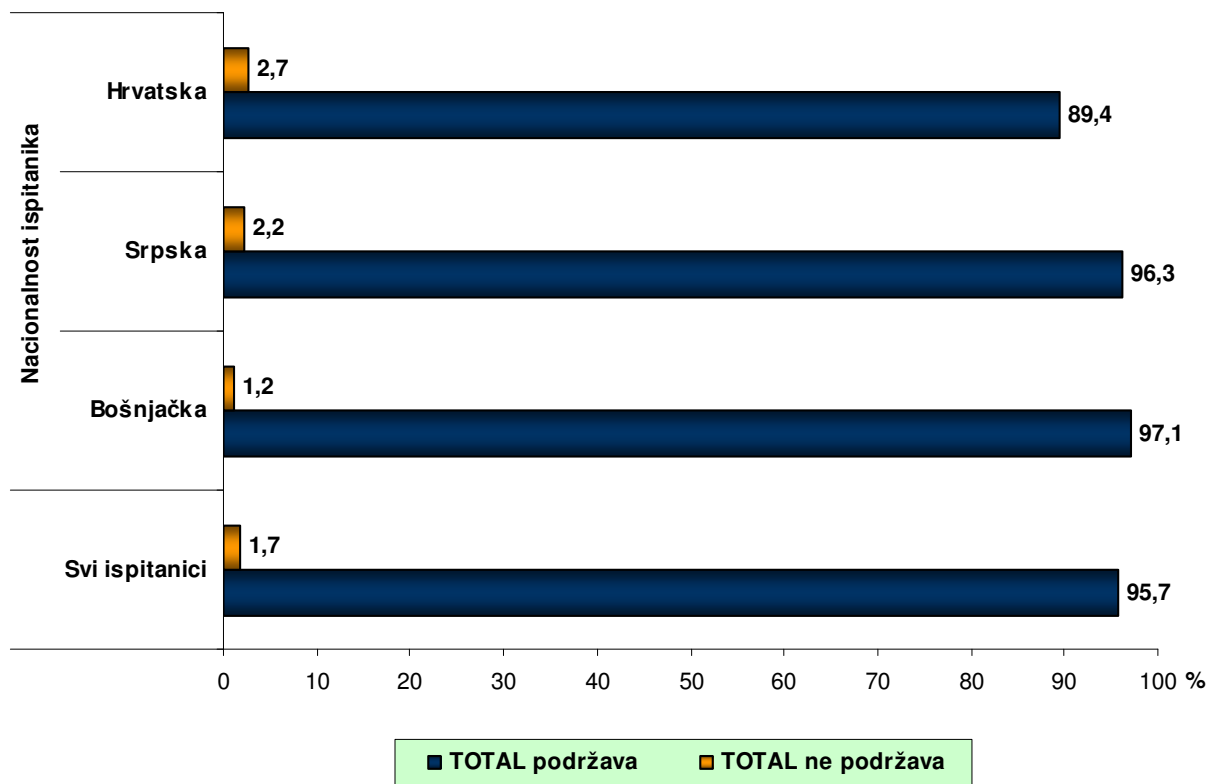
Skoro polovica ispitanika smatra sebe malo informiranim o financiranju političkih stranaka.

Grafikon 29.

Donošenje Zakona o oduzimanju nelegalno stečene imovine

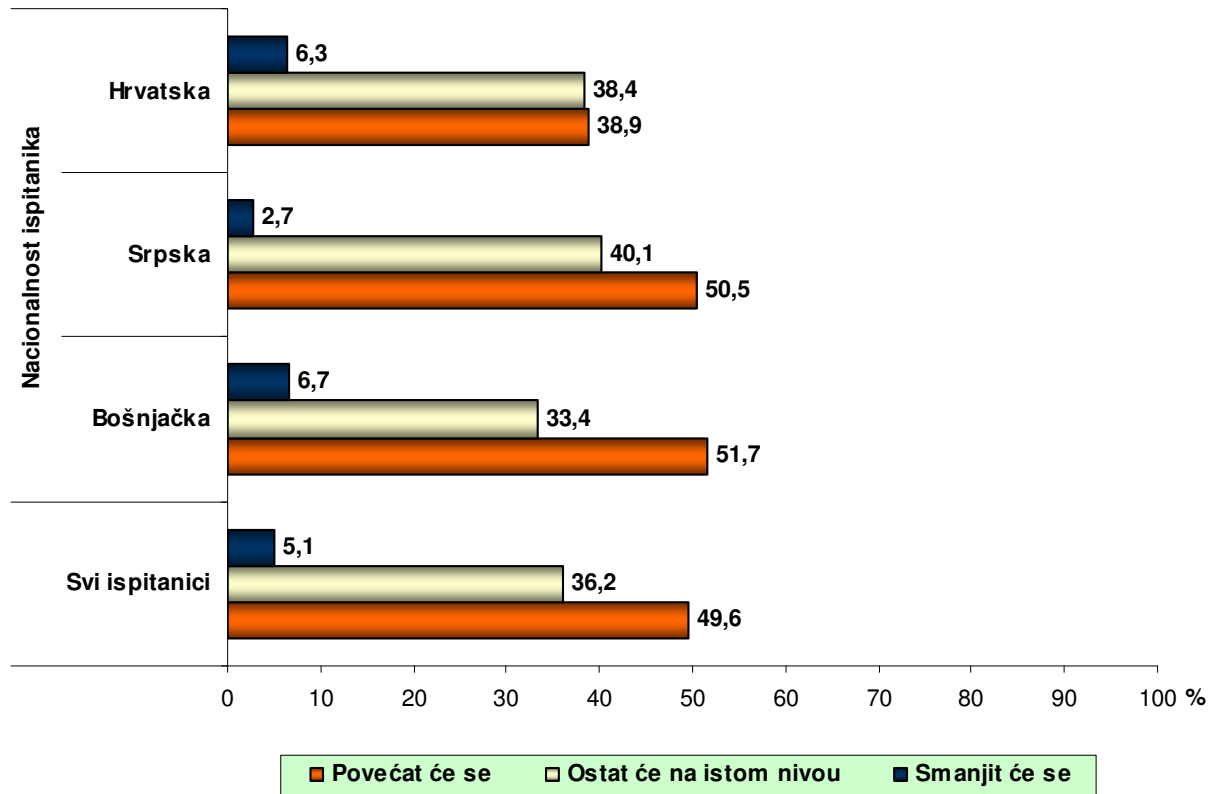
95,7% ispitanika podržava donošenje Zakona o oduzimanju nelegalno stečene imovine putem kojeg će se regulisati ispitivanje porijekla imovine, te oduzimanje nelegalno stečene imovine.

Grafikon 30.

Globalna finansijska kriza i korupcija

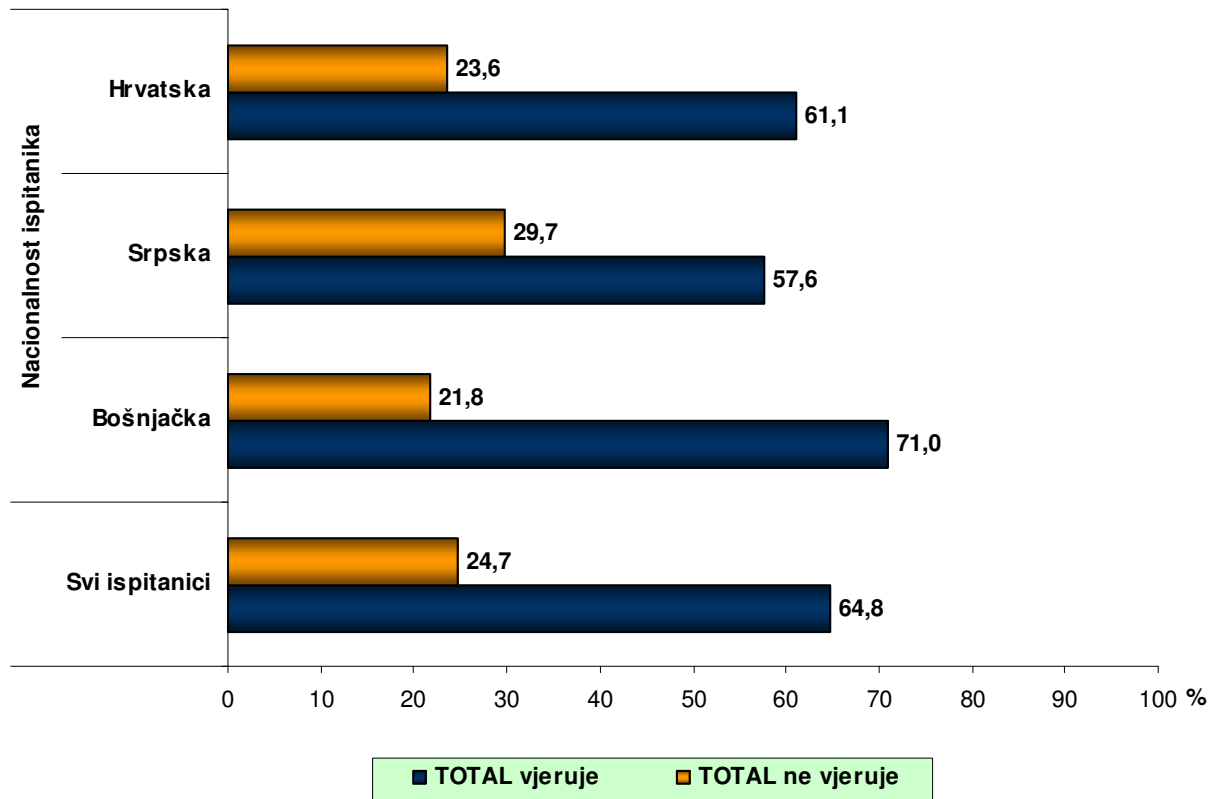
Skoro polovica građana BiH vjeruje da će globalna finansijska kriza dovesti do povećanja nivoa korupcije u BiH. Mlađi ispitanici češće vjeruju da će uticaj globalne finansijske krize na korupciju u BiH biti negativan, tj. da će ona dovesti do povećanog prisustva korupcije.

Grafikon 31.

Povjerenje u rad SIPA-e

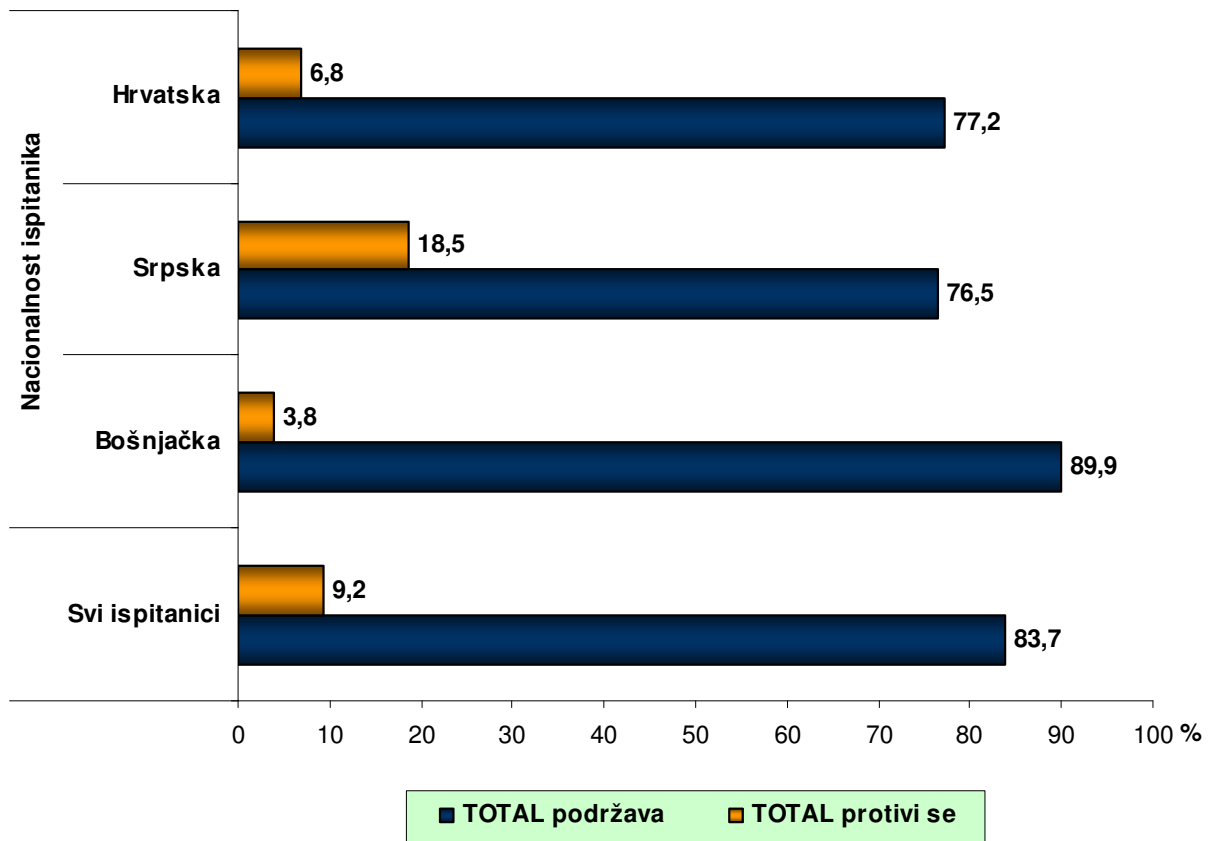
Skoro 65% građana ima povjerenje u rad SIPA-e što je kompatibilno i percepciji SIPA-e kao institucije u kojoj je korupcija najmanje prisutna.

Grafikon 32.

Revizija privatizacije

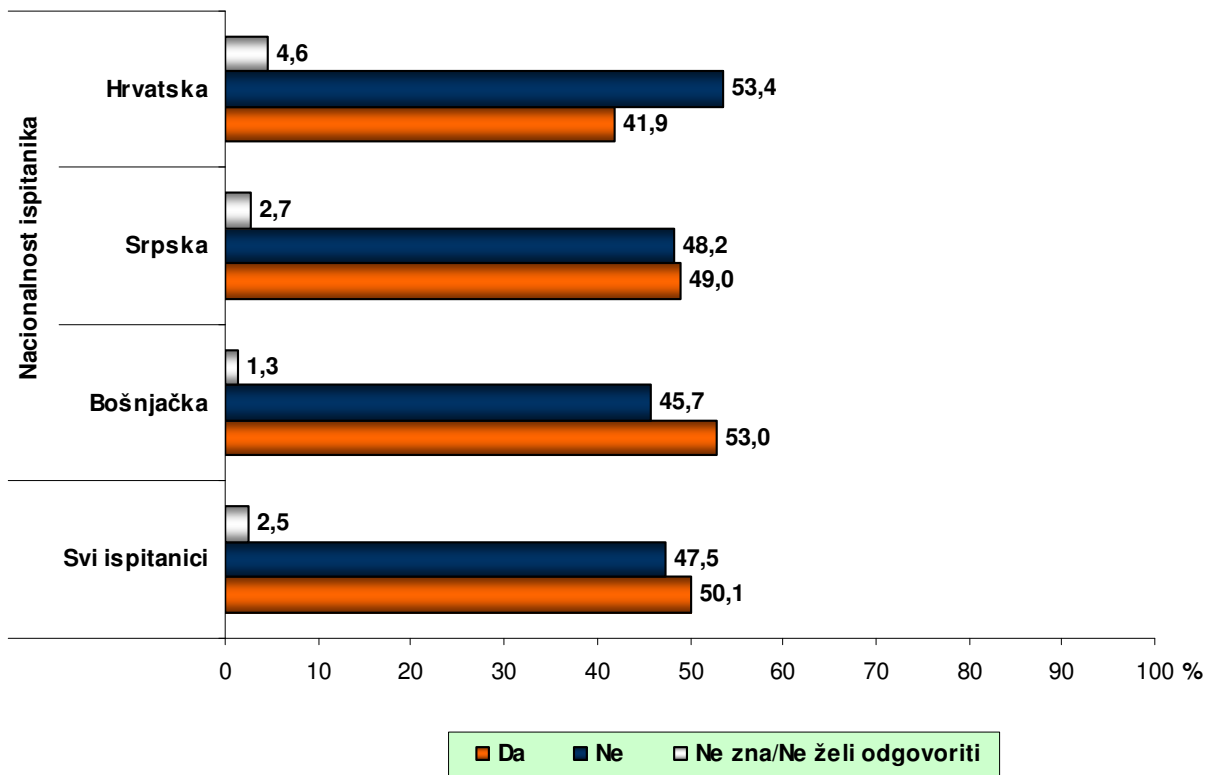
83,7% ispitanika podržava reviziju privatizacije. Nezaposleni ispitanici češće podržavaju reviziju privatizacije U BiH od onih koji imaju posao.

Grafikon 33.

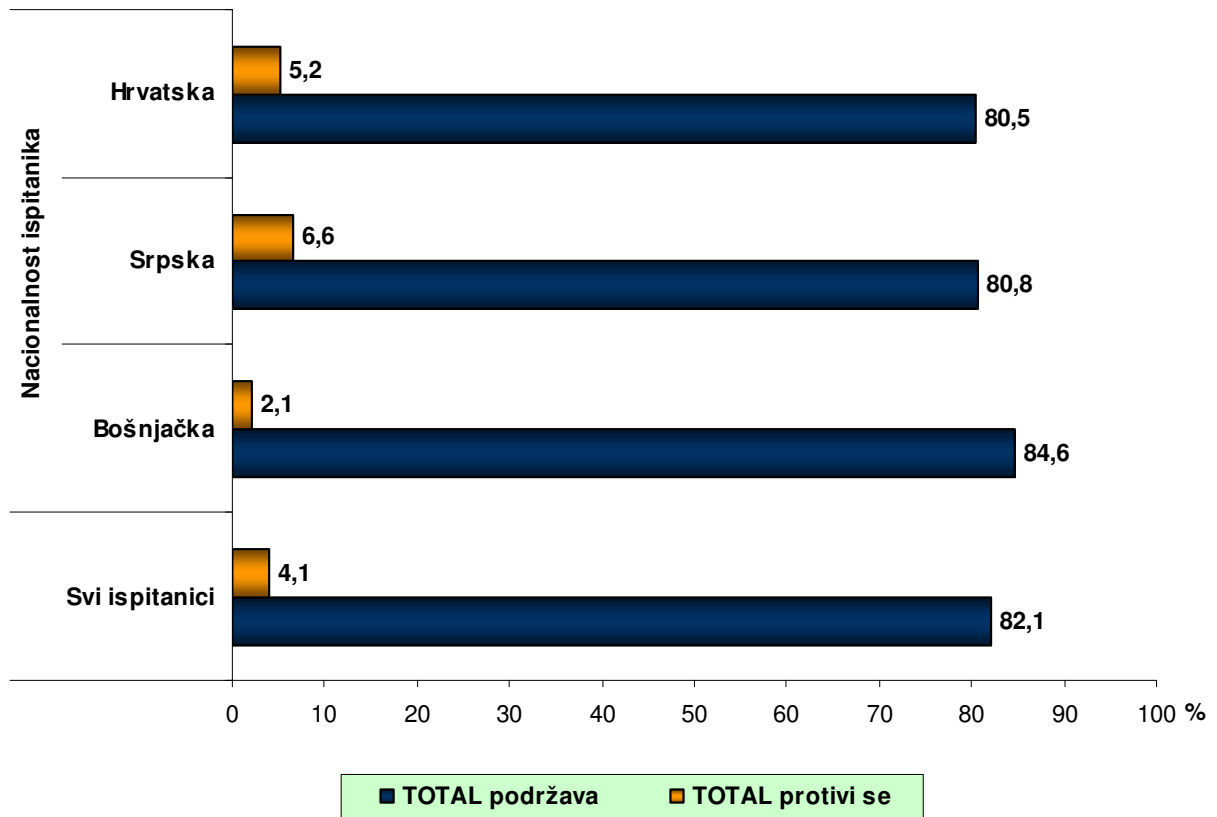
Transparency International

Za rad Transparency International, globalne organizacije koja se bori protiv korupcije, čula je polovica ispitanika.

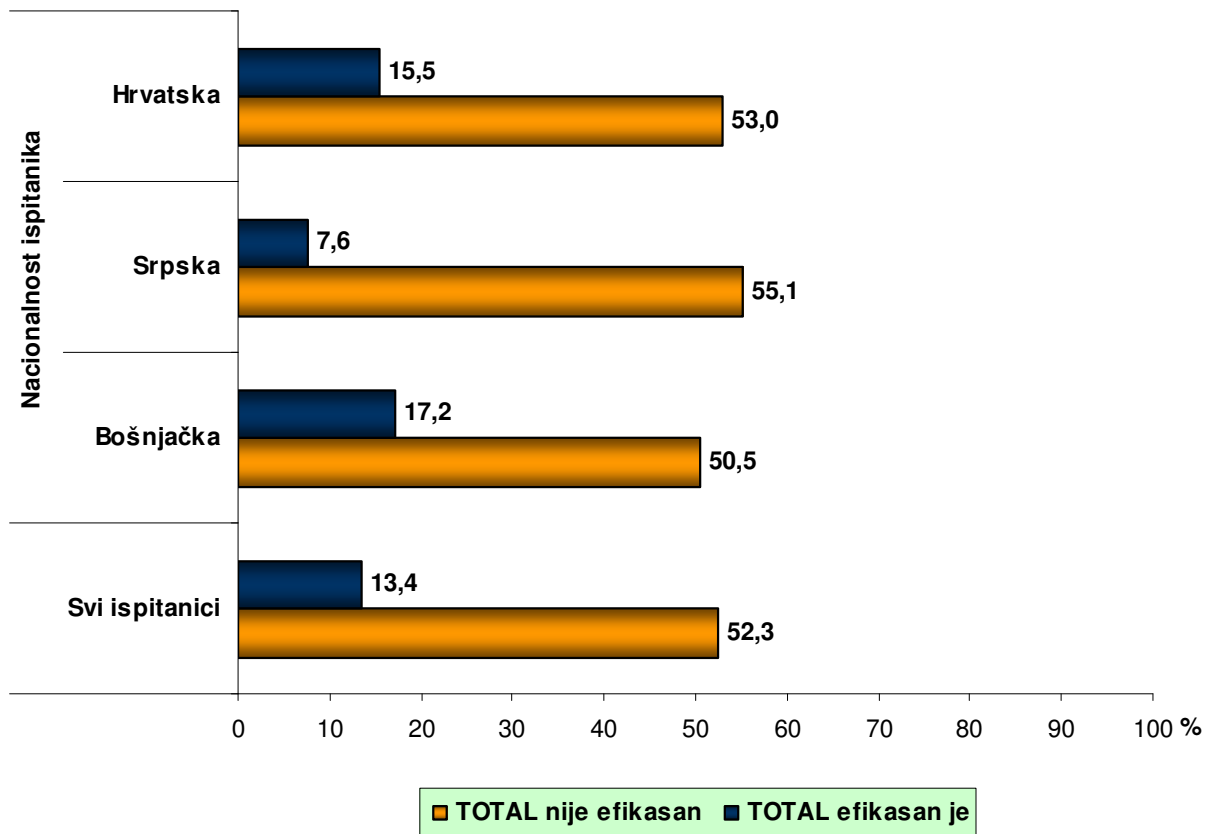
Grafikon 34.

Rad organizacije Transparency International podržava 82,1% ispitanika.

Grafikon 35.

Kada je efikasnost u borbi protiv korupcije u pitanju, 52,3% ispitanih smatra da TI nije efikasan u borbi protiv korupcije dok ga 13,4% ispitanika smatra efikasnim.

Ispitanici sa višim obrazovanjem češće smatraju da je TI efikasan u borbi protiv korupcije u BiH od onih manje obrazovanih.